ሓዳስ ኤርትራ

መበል 32 ዓመት ቁ.220 | ሰንበት 14 ግንቦት 2023 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2

"ሕጊታት ጋዝ" ጽብማቑ ...

ገጽ 3

ቃለ-መሕትት ምስ ኣቶ ቴድሮስ ተኽለ

ገጽ 4

ፍቕሪ፡ እቲ እንኮ ሓይሊ

ገጽ 5

ካብ ኣደነቕቲ ጽምብላት መርዓ

ገጽ 7

ስፖርታዊ ውድድራት ኣብያተ-ትምህርቲ ዞባ...

ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ናብ ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይና ገይሹ

ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ፡ ብዕድመ ፕረዚደንት ሺጂን ፒንግ፡ ኣብ ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይና ናይ ኣርባዕተ መዓልታት ወግዓዊ ምብጻሕ ንምፍጻም፡ ትማሊ ሰዓት 5፡00 ድሕሪ ቐትሪ ናብ'ታ ሃገር ገይሹ።

ኣብ'ዚ ዑደት፡ ፕረዚደንት ኢሳይያስን ፕረዚደንት ሺጂን ፒንግን፡ ኣብ መንጎ ኤርትራን ቻይናን ኣብ ፖለቲካዊ፡ ቀጠባዊ፡ ፋይናንሳውን ልምዓታውን፡ ከምኡ'ውን ንግዳውን ኢንዱስትሪያውን መዳያት ዘለዉ ሽርክነት ንምዕዛዝ ክዘትዩ እዮም።

ብዘይካ'ዚ፡ ሓበራዊ ኣገዳስነት ኣብ ዘለዎም ዞባውን ኣህጉራውን ጉዳያትን ምዕባለታትን እውን ክምዘራረቡን ሓሳብ ንሓሳብ ክምዘለዋወጡን ተፈሊጡ ኣሎ።

ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ኣቶ ዑስማን ሳልሕ፡ ሚኒስተር ፋይናንስን ሃገራዊ ልምዓትን ዶ/ር ገርገስ ተኽለሚካኤል፡ ከምኡ'ውን ሚኒስተር ንግድን ኢንዱስትሪን ኣቶ ነስረዲን መሓመድ ሳልሕ፡ ምስ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ሓቢሮም ተጓዒዞም ኣለዉ።

ኤርትራን ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይናን፡ ወግዓዊ ዲፕሎማሲያዊ ዝምድና ካብ ዝምስረታ፡ ልሚ ዓመት 30 ዓመት ክመልእ እዩ።

ዑደት ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ድማ፡ ንቲ ኣብ ዝሓለፈ 30 ዓመታት እናማዕበለ ዝመጸ ኩሉ-መዳያዊ ዝምድናታት ኣብ ምድንፋዕ ልዑል ኣበርክቶ ክህልዎ እዩ።

ኣስመራ - ናይ ተጠቃምነት ግዜኡ ዝሓለፈ መድሃኒታት ክውገን ጀሚሩ

ፋርማሲቲካዊ ማሕበር ኤርትራ፡ ብምኽንያት'ቲ ካብ 6 ክሳብ 11 ግንቦት ክካየድ ዝቐነየ 'ቅነ መድሃኒት'፡ ምስ ናይ ስራሕ መሻርኽቱ ብምውህሃድ፡ ናይ ተጠቃምነት ግዜኡ ዝሓለፈን ኣብ ጥቕሚ ዘይውዕልን መድሃኒታት ዝውገደሉ ቆፎታት፡ ከም ፈተነ ኣብ ከተማ ኣስመራ ኣብ ዝርከባ 50 ትካላት መሸጣ መድሃኒት ኣዋዲዱ - ድሮ እውን ህዝቢ ክግልገለሉ ጀሚሩ።

ምክትል ኣቦ-መንበር ማሕበር ኣቶ ጠዓመ ዓንደማርያም፡ ከም ውጽኢት ጐስጓሳት፡ ሕብረተ-ሰብ ኣብ ኣባይቱ ዝጸንሐ መድሃኒታት ሒዙ ናብ'ተን ትካላት ክውሕዝ ጀሚሩ ምህላዉ፣ እዚ ድማ ውሑስን ዘይተበከለን ኣከባቢ ንምውናን ረብሓ ከምዘለዎ ገሊጹ።

ሕብረተ-ሰብ ብሓኪም ንዝተኣዘዘሉ መድሃኒት ብግቡእ ክጥቀመሉ፣ ምስ ዘይጥቀመሉ ድማ ኣብ ትካላት መሸጣ መድሃኒት ተቐሚጡ ኣብ ዘሎ መጉሓፊ ቆፎታት ክወግዶ ተላቢዩ።

ኣብ ዝተፈላለየ ከባቢታት ኣስመራ ኣብ ዝርከብ ትካላት መሸጣ መድሃኒት ዝረኸቡ ዘለዉ ሞያውያን፡ እቲ መደብ - ንቕሓት ሕብረተ-ሰብ ኣብ ሳዕቤናት ግዜኡ ዝሓለፈ መድሃኒት ኩብ ንምባል ሓጋዚ ምዃኑ ብምጥቃስ፡ ጉድኒ-ጉድኒ ስራሖም፡ ብዛዕባ ምውጋድ ግዜኡ ዝሓለፈ መድሃኒታት ከስተምህሩ ምዃኖም ገሊጾም።

ምውጋድ ግዜኡ ዝሓለፈን ኣብ ጥቕሚ ዘይወዓለን መድሃኒት፡ ኣብ ከተማ ኣስመራ ኪይተደረተ፡ ኣብ ካልኦት ዞባታታት'ውን ክካየድ ምዃኑ ተፈሊጡ ኣሎ።

ከረን - ብጽርበት ዕንጸይቲን ሓጺንን ዝሰልጠኑ 27 መንእሰያት ተመሪቖም

ትካል ውጽኢት ሓጺን ዕንጸይትን ሰሚንቶን ከረን፡ ንኣስታት 8 ኣዋርሕ ብሞያ ጽርበት ዕንጸይቲን ሓጺንን ዘሰልጠኖም 5 ጽመማን ዝርከብዎም 27 መንእሰያት፡ ብ6 ግንቦት ተመሪቖም።

ኣብ'ቲ ኣመሓዳሪ ዞባ ዓንሰባ ኣምባሳደር ዓብደላ ሙሳን ኣቦ-መንበር ሃማመተኤ ኣቶ ሳልሕ ኣሕመዲንን ዝተረኽቡሉ ስነ-ስርዓት፡ ጸሓፊ ህግደፍ ኣብ'ቲ ዞባ ኣቶ ሃይለ ተወልደብርሃን፡ እቲ ትምህርቲ ኣካል ናይ'ቲ ሞያውን ኣካዳሚያውን ዓቕሚ መንእሰያት ንምምዕባል ክዋበር ዝጸንሐ ወፍሪ ምዃኑ ጠቒሱ፡ ተመረቕቲ ቀሲሞምዎ ዝለዉ ሞያ ብስራሕ ከዕብዩዎን ንካልኦት መንእሰያት ኣርኣያ ክኾኑን ተላብዩ።

ሓላፊ ሃማመተኤ ዞባ ዓንሰባ ኣቶ ኣዛዚ በረኸትኣብ እውን፡ እቲ ሞያዊ ትምህርቲ ውጽኢት ናይ'ቲ ማሕበር ምስ መሻርኽቲ ብምትሕብባር፡ መንእሰያት ርእሶም ክኽእሉ ዘኽእሎ ዘሎ ንጥፈታት ምዃኑ ገሊጹ።

ሰልጠንቲ ዝርኣይዎ ድሌትን ጻዕርን ኣብ ስራሕ ብዝለዓለ ከንጽብርቕዎ ዘተባብዐ ኣካያዲ ስራሕ ናይ'ታ ትካል ኣቶ ምስግና ጉዕሩ ድማ፡ ቀሲሞምዎ ዘለዉ ሞያ ኣሐዩሎም ኣስር ናይቶም ኣብ'ታ ትካል ሰልጢኖም ናይ ውልቆም ትካላት ከፊቶም ዘጠቕዑ ኣብነታውያን መንእሰያት ክስዕቡ ኣተባቢዑ።

ብምትሕብባር ምምሕዳር ከተማ ከረንን ሃማመተኤን እትካየድ ትካል ውጽኢት ሓጺን ዕንጸይትን ሰሚንቶን ከረን፡ ካብ 1997 ጀሚራ ብርክት ዝበሉ መንእሰያት ከምዘሰልጠነት ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ ተሓቢሩ።

ቅያ ስጡም መስርዕ!

ኮርናዕ ተመሃሮ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ

"ሕጊታት ጋዝ" ብጽማቕ IV

ሮበርት ቦይል

(1627 - 1691)

ካብቶም "ኣቦ ዘበናዊ ኬሚስትሪ" ዝብል ስም ዝተዋህቦም ስነ-ፍልጠተኛታት ሓደ ሮበርት ቦይል እዩ። ንመጀመርታ ግዜ ምርምራቱ ምሉእ ቀጽጽር ዝነበሮ፡ ንፈተነታቱ ብንጹር ምስ ደረጃታቱን ትዕዝብትታቱ ዘስፈረን ዘሕተመን ስነ-ፍልጠተኛ እዩ። እዚ ሎሚ ብጉጅለ መጽናዕቲ (research group) ዝፍለጥ ሜላ ኣጸናንዓ ንመጀመርታ ግዜ ቦይል ኣተኣታትዩዎ።

ሮበርት ቦይል ዝያዳ ኹሉ ኣብ ስነ-ቀመም (ኬሚስትሪ) ይግደስ ነበረ። ብ1660 ስነ-ፍልጠታዊ ስርሑ ብዛዕባ "ፊዚካላዊ" ባህሪ ናይ ኣየር ኣሕተመ። ብኣየር ፓምፕ ተጠቒሙ ቫኩም (vacuum) ክፈጥር ክኢሉ፡ ካብቲ ዝገብሮ ዝነበረ ፈተነታ ቅጺ ናይ ጋዝ ኣንጻር ጸቕጢ ከም ዝቀያየር ገለጸ። ጸቕጢ ክዛይድ እንከሎ፡ ቅጺ ናይቲ ጋዝ ከኣ ይንእስ። እዚ ኣምር እዚ ብ"Boyle's law" ዝፍለጥ ኣብ ዝሓለፈ ሕታም ዝቐረበ እዩ።

ሮበርት ቦይል ኣብ ኣየርላንድ 1627 ተወሊዱ። እቲ ዝነኣሰ ካብቶም ዓሰርተ ኣርባዕተ ኣሕዋቱ እዩ። ኣቦኡ ሓደ ካብቶም ዝሃብተሙ ሰብኡት ዓባይ ብርጣንያ ብምንባሩ፡ ድላዩ ንኽገብር ዘይውዳእ ዕድል ነበሮ። ንጸጋ ወለዱ ናብ ዋቕመ ንምውዓል ነቒሉ። ምስ ሓውን ናይ ውልቂ መምህሮምን ብምዃን ኣብ ኤውሮጳ ዘሎ ትምህርቲ ንምቕሳም ኣህጉር ምልእቲ ኩሊሎም። ፍልስፍና፡ ሃይማኖት፡ ቋንቋን ስነ-ቀጽሪን ድማ ተማሂሩ። ብዘይካኡ ናይ ቤከን፡ ደስካርትስን ጋሊለዮን ትምህርትታት ተኸታቲሉ። ኣብቲ ግዜ ዒ. ዝና ዝነበሮ ፍልጠት "ኣልኬሚ" ንቦይል ኣይመሰጦን። ሓድሽ ትምህርቲ ፊዚክስ፡ ሓደስቲ ሓሳብ ኣየርን ቫኩምን፡ ምንቅስቓስ ፕላኔታትን ስርዓት-ዙረት ደምን ንሓሳባቱ ሰሪቐዎ።

ቦይል ኣብ ስነ-ፍልጠት፡ ፍልስፍናን ስነ-ሃይማኖትን ዓበይቲ ሕቶታት ዘለዓዕሉ ጽሑፋት ንሕትመት ይሰድዶ ነበረ። ብ1660 "The Spring and Weight of the Air" ብዝብል ዘሕተሞ ጽሑፉ፡ ቫኩም ክፈጥረሉ ዝኽእል ኣየር-ፓምፕ ተሓጊዙ ናይ ዘጽንዖ ባህርያት ጋዝ ዝገልጽ ነበረ። እዛ መስርሕ ኣገዳስነት ኣየር ኣብ ምትሕልላፍ ድምጺ ዘለዎ ግዴ እተርኢ ግብራዊት መረጋገጺ ከም እትኸውን ኣስተውዒሉ። ንእግረ-መገዱ ኸኣ ኣየር ንህይወትን ንእትበርህ ሽምዓን ኣገዳሲ ምዃኑ ተገንዚቡ። ኣብ ፈተነታት ዝተመርኰሰ ምርምራቱ፡ ንነገራት እዛ ዓለም ካብ ሓሳባዊ ኣጠማምታ ኣሪስቶቲልን ፓራሰልሰስን ወጻኢ ብግብራዊ ፈተነታት ክረጋገጽ ከም ዘለዎ'ዩ ኣግሂድሉ። ብኣሪስቶቲላዊ ሓሳብ እዛ ዓለም ውጽኢት ኣርባዕተ ባእታት (መሬት፡ ኣየር፡ ሓውን ማይን) ምዃና ዝገልጽ ነበረ፣ ፓራሰልሰስ ብወገኑ ናብ ሰለስተ (ጨው፡ ሳልፈርን ሜርኩሪን) ኣውሪድዎም። ቦይል ከሚካላዊ ፈተነታት (ምርምራት) ናብ ግብራውን ዝጭበጥን ሓቂ ክመርሑና ከም ዝኽእሉ ይኣምን ነበረ።

ኣብ ስነ-ፍልጠት ዝዓበየ ኣስተዋጽኦ ሮበርት ቦይል፡ ብ1661 ዘሕተሞ "The Sceptical Chymist" ዝብል ብዛዕባ ባእታ (element) ነበረ። ኣሪስቶቲላዊ ኣረዳድኣ፣ ባእታታት፡ እቶም ናይ መወዳእታ ዝደቑቑ ኣካል ናይ ነገራት ዘይኩኑ፡ ኣገደስቲ ድርቅምቃም ናይ ነገራት ምዃኖም ዝገልጽ ነበረ። እዚ ማለት ማይ ሓደ ባእታ እንተ ኹይኑ፡ እንተወሓደ ብዘወሓደ ዓቐን ኣብ ኩሎም ነገራት ይርከብ ማለት ነበረ። ቦይል ኣብ ባእታታት ዝነበሮ ሓሳብ ከምቲ ዝድለ ንጹር ኣይነበረን። መብዛሕትኦም ኣቐዲሞም ከም ቀቡላት ዝጸንሑ ባእታታት (ሓዊ፡ ማይ፡ ጨው፡ ሜርኩሪ... ወዘተ) ምስ ኣሪስቶቲላዊ ኣምር ዘቃርብ ከም ዘይብሉ ግን ብግብራዊ ፈተነታት መስኪሩ።

ናይ ኣልኬሚ ሰባት ምርምራቶም ብቐሊል ዝርከብ ኣይነበረን። ቦይል ካብቲ ክብሪ ዝሃቦ ኸኣ ኣብ ፈተነታቱ ንዝገበሮም ንኣሽቱ ደረጃታትን ዝተወድኡን ዘይተወድኡን ፈተነታቱን ከይተረፈ የሕትሞም ብምንባሩ'ዩ። ካብ 1654 ጀሚሩ ምስ ጸለውቲ እንግሊዛውያን ፈላጣት ስነ-ፍልጠት፡ ስነ-ቀጽሪ፡ ፍልስፍናን ፊዚክስን ብምዃኑ ንእሽተይ ጉጅለ መስሪቱ። ሰሙናዊ ኣብ ኦክስፎርድ ሎንደን ይራኸቡ ነበሩ። እዛ ጉጅለ ኣብ 1662 "the Royal Society" ዝብል ስም ሒዛ፡ "ቶባእ ንቓላት!" ዝብል ጭርሖኣ፡ ስነ-ፍልጠት ኣብ ግብራዊ ፈተነታት ዝተመርኰሰ ምዃኑ ንምግላጽ ነበረ። "the Royal Society" ድሒሩ ንስነ-ፍልጠታዊ ምርምራት ኣፍልጦ ዝህብ ዒ. ጉጅለ ኩይኑ። ቦይል ዝተረፈ ግዜኡ ምስ መሳርሕቱን ተሓጋገዝቱን ብምዃን ኣብ ኦክስፎርድ የንብብን ፈተነታት የካይድን ነበረ። እዛ ናይ ቦይል ጉጅለ ልክዕነት ስነ-ፍልጠታዊ ቅማረታት፡ ብውድዓውነትን ሓድሽ ፍልስፍናን ተርእዮ ነበረት። ድሕሪ 26 ዓመት ከኣ ፕረዚደንት ናይዛ ማሕበር ክኸውን ተመርጸ።

ኣብ ኣገባብ ኣዳልዋ ፈተነታት መሪሕ ስም ዝሓዘ ሮበርት ቦይል፡ እዚ ኣብ ሕግታት ጋዝ እንመሃሮ ዘለና "ሕጊ ቦይል" ገና ወዲ ዕስራ ዓመት እንከሎ እዩ ዘረጋገጸ። ንሕና ኣብዚ ዕድመናኸ እንታይ ንፈልጥ ኔርና/ኣለና ንኸውን? ንኽፈልጥ ዘለና ሸውሃትከ ክንደይ ምንታይ ይኸውን?

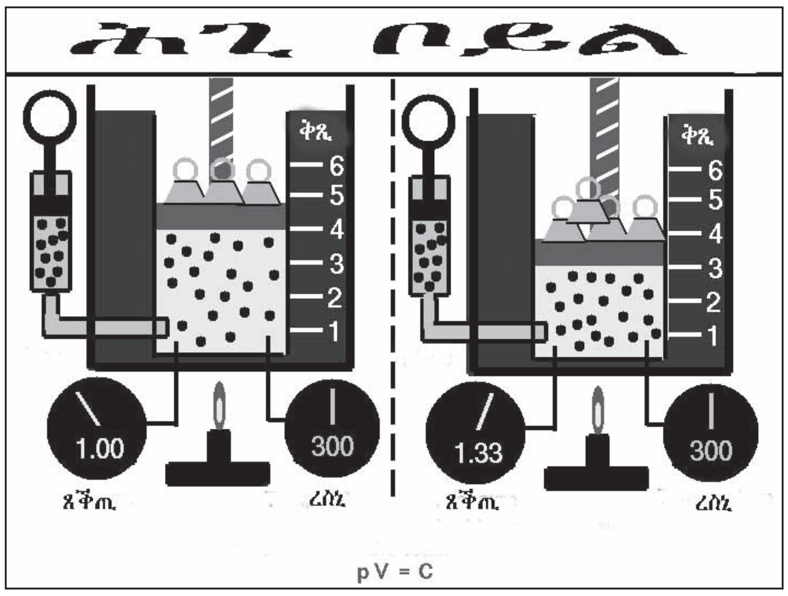

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ኣሰፍሃ ተኽለማርያም

ምክትል ኣሰናዳኢ
ብርሃን ምሕረትኣብ

ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ
የሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተሰፋኣለም የማነ
ተስፋልደት መብራህቱ

ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ. 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ለይ-ኣውት
ትንሱእ ፍስሃየ   ቤተልሄም ታደሰ
ሳምራዊት ሃብቱ   ፍርቱና ኤፍሬም
ቅሳነት ተወልደ

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቍ.ስ.200454-07121322
ምልክታ
ቍ.ስ 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

እንሆ ግድል ንበላሕቲ

ኣብዚ ብተኸታታሊ እናቕርቦ ዘለና ትሕዝቶ ሕግታት ጋዝ፡ ምርኩስ ብምግባር ነዞም ክልተ ግድላት ፈትኑዎም።

1. 45 ሊትሮ ሄልየም ጋዝ ዝሓዘት ባሉን ኣብ 25 ደረጃ ሰልሲየስ ነበረት። መጠን ረስኒ ናይ ሄልየም ጋዝ 55 ደረጃ ሰልሲየስ ነይሩ እንተ ዝኸውን'ከ?

2. ኣብ ሓደ "ፒስቶን" 130 ሊትሮ ጋዝ ብ250 ደረጃ ሰልሲየስ ኣቐሚጠ ነበርኩ። ኣብ ኣዝዩ ዝሑል ክፍሊ ምስ ኣእተኹዎ፡ እቲ ጋዝ 85 ሊትሮ ኮይኑ ጸኒሑኒ። መጠን ረስኒ እዚ ክፍሊ ክንደይ'ዩ?

መልሲ

1. ቅጺ$_1$/ረስኒ$_1$= ቅጺ$_2$/ረስኒ$_2$

(45 ሊትሮ/298 ኬልቪን)= (ቅጺ$_2$/328ኬልቪን)

ቅጺ$_2$= 5.1 ሊትሮ

2. ቅጺ$_1$/ረስኒ$_1$= ቅጺ$_2$/ረስኒ$_2$

(130 ሊትሮ/523 ኬልቪን)= (85 ሊትሮ/ረስኒ$_2$)

ረስኒ$_2$= 340 ኬልቪን

ረስኒ$_2$= 69 ደረጃ ሰልሲየስ

ጥቕሲ እዚ ሰሙን

"ከም መጽሓፍ ዝበለ እሙን ዓርኪ የለን።"

- Ernest Hemingway

ትምህርቲ፡ ምህዞ፡ ርኽበትን ሓፈሻዊ ህይወትን ዝገልጹ ጥቕሲ

ቃለ-መሕትት ምስ ኣቶ ቴድሮስ ተኽለ

ዳኒኤል ወልዱ
ኣ/ዜ/ኤ - ዞባ ማእከል

ህዝቢ ኤርትራ፡ መበል 32 ዓመት መዓልቲ ናጽነቱ ኣብ ትሕቲ “ቅያ ስጡም ማሰርዕ” ዝብል ቴማ ንምጽምባል ኣብ ምቅብባብ እዩ ዝርከብ ዘሎ። ደርዑውን እታ ሀያብ ናጽነቱ ዝኸፈሉት ጸዋእ ኣብ ዞባታት ዑደት ኣብ ምግባር ትርከብ ኣሎ። እምብኣርከስ ኣሉሚ ንትርጉም ናጽነትን ንዓኣ ንምምጻእ ዝተሓልፈ ማስገደልን ካልእን ኣመልኪትና፡ ምስ ኣብ ምምሕዳር ዞባ ማእከል ሓላፊ ክፍሊ ሰታስቲክስን ስርዓተ-ጀኦግራፍያዊ ሓበሬታን ኣቶ ቴድሮስ ተኽለ ዘካየድናዮ ሓጺር ቃለ-መሕትት ኢና ሒዝናልኩም ቀሪብና ዘለና - ሰናይ ምንባብ፦

ሕራይ ኣቶ ቴድሮስ ከም መጸተዊ ክኸውን፡ ብዝህብ ትርጉም ናጽነት እንታይ ምባልካና?

ናጽነት ብሓደ ቃል ክትገልጾ ከበድ እዩ። ምኽንያቱ፡ ናጽነት ኩሉ ነገር እዩ። ናጽነት ማለት ብርሃን፡ እፎይታ፡ ዕረፍቲ፡ ሰላም፡ ቅሳነት. . . እዩ። ከሉ ግዜ ንናጽነት ምስቲ ናይ ዝሓለፈ እዋን መረር መግዘእቲን ግፍዒታትን ከነወዳድሮ እንከለና እዩ ትርጉሙን ርዝነቱን ዚያዳ ዝበርሃልና። ኣብዚ ናይ ናጽነት እዋን ዜጋታትና ረኺቦምዎ ዘለዉ ጸጋታት ተንቲንካ ዝውዳእ ኣይኮነን። ልዕሊ ኩሉ ሰላም ተረኺቡ ኣሎ። ኣብ እዋን መግዛእቲ፡ ህዝብና ናይ ምውሳን ዕድል ኣይነበሮን። ኣብ ትሕቲ ባዕዳውያን ገዛእቲ ኳንካ'ውን ከምኡ ዓይነት ዕድል ክትጸብ ዝከኣል ኣይኮነን። ልምዓት ወይ ምዕባለ፡ ብስራሕን ትምህርቲን ጥራይ ከምዝረጋገጽ ሓቲታ ዘድልዮ ኣይኮነን። ይኹን'ምበር፡ ኣብቲ ጸዋግ ናይ መግዛእቲ እዋን፡ ህዝቢ ኤርትራ ደረጃ መቀበሮኡ ንምልዋጥን ብጾኡ ኣብሉ ኣብ ጉደና ልምዓት ንምምራሽን፡ ክሰርሕ፡ ክመሃር ይኹን ጸጋታቱ ክፈልጥን ባዕሉ ክውንኖን ዕድል ኣይነበሮን ወይ ኣይተዋህቦን። ኣርዑት መግዛእቲ ተሰቢሩ፡ ናጽነት ምስ መጽኤት ግን፡ መፍትሕ ናይ'ዞም ኩሎም ጸገማት ኩይና። ስለዚ፡ ናጽነት ንዓና ንኤርትራውያን ካብ ድቕድቕ ጸልማት ናብ ብርሃን ዘውጽኣትና ድምቀቲ ጹሓይናን ትንፋስናን እያ እንተበልናያ፡ ይንእሳምበር ኣይዓብያን።

ብሰንኪ መግዛእቲ ኣብ ልዕሊ ህዝብና ንዝወረደ ኣደራዕ ብኸመይ ምገልጾኦ?

ሓቂ'ዩ ገዛእቲ ሓይሊታት ኣብ ልዕሊ ህዝብና ዘውረድዎ ግፍዒታት ኣብ ዝተፈላለየ ኣጋጣሚታት ብዝተፈላለየ መልክዓት ይለዓል እዩ። ከምቲ ዝድለ ደኣ ኣይኮነን'ምበር፡ ብመልክዕ መጽሓፍ ዝተሰነደ'ውን ኣሎ። ኣብ ማዕከናት ዜናና'ውን ክትረኽ ንሰምዖ ኢና። ስምብራት ኣደራዕ መግዛእቲ ክሳብ ሎሚ ካብ ኣእምሮ ዜጋታትና ኣይሃሰሰን ዘሎ። ክሃስሰን'ውን ዝከኣል ኣይኮነን። ኣብ ልዕሊ ህዝብና ዝወረደ ግፍዒ በበእዋኑ ክትርእዮ እንከለኻ፡ መመሊሱ'ዩ ዘደንጽወካ። ኣብዚ ሃገር እዚኣ፡ ኤርትራዊ ብምኻኑ ጥራይ ብጭፍጫፍ ዝተቐትለ ሰብ፡ ኣብ ዓድታት ይኹን ከተማታት ዝሃለወን ዝነደደን ኣብዮት - ብፍላይ ኣብ 1970ታት ቀጺርካ ዝውዳእ ኣይኮነን። ህዝብና ‘ተሓባባሪ ሻዕብያ’ ተባሂሉ ኣብ ኣብያተ-ማእሰርቲ ዘሕለፎ ስቓይን መከራን እውን ንሰማዒኡ ዘስደምም እዩ። ብፍላይ ኣብ ሎሚ ኳንካ ኣብ ዝተሓልፈ ታሪኽ ክትርእዮ እንከለኻ፡ “ብሓቂ ድዩ ከምዚ ተፈጺሙ?” ናብ ዝብል ኩነታት እዩ ዝወስደካ። ግን እቲ ሓቂ ንሱ እዩ። ኣብ ኤርትራ ዝሓለፈ ግፍዒታት፡ ጭቁና፡ ስቓይን መከራን መግለጺ ክትረኽበሉ ዝከኣል ኣይኮነን። ሓቂ እዩ ዝኾነ ባዕዳዊ ገዛኢ ራህዋን ምዕባለን ከምጽኣልካ ወይ ክልምዓካ ኢሉ ኣይኮነን ዝመጽእ። ከምኡ ስለዝኾነ ድማ'ዩ ገዛእቲ ስርዓታት ኢትዮጵያ ንኤርትራ ኣብ ትሕቲ ኣርዑት መግዛእቲ ክቖርጡዋ እንከለዉ፡ ‘ኤርትራ መሬታን ባሕራን እምበር ሰብ ኣየድልየናን እዩ’ ብዝብል ፖሊሲ ኣብ ልዕሊ ሰላማዊ ህዝቢ ኣሰቃቒሒ ግፍዒታት ዝፍጽሙ ዝነበሩ። ስለዚ፡ መግዛእቲ ኣዝዩ መሪር እዩ። ክንደይ ሰብ ኣጥፊኡልና እዩ። ክንደይ ሰብ'ውን ናብ ስደት ኣንፊጹልና እዩ። ጸጋታትና'ውን ኣፅኒዑልናን ኣብዲሙልናን እዩ። ብሰንኩ ኩሉ ዓይነት ዕድላት ተነፊጉና እዩ ነይሩ። ንሓደ ህዝቢ ክትገዝእ እንተደኣ ኮንካ ንቕድም ከተደንቑሮ ስለዘለካ፡ ኢትዮጵያውያን ገዛእቲ'ውን ኣብ ከተማታትን ገጠራትን ኤርትራ ዱንቁርና ንኸሰፍን ብዙሕ ጻዕርታት'የም ኣካይዶም። በዚ ምኽንያት፡ ሓደገ መግዛእቲ ክሳብ ሎሚ'ውን እንተኸነ ካብ ኣተሓሳስባ ኤርትራውያን መሊኡ ጠፊኡ ክንብል ኣይንኽእልን። ክጠፍእ'ውን የብሉን። ምኽንያቱ እዚም ሕጂ ዘለና ወለዶ፡ በቲ ስምብራትን ናይቲ ዝሓለፈ መግዛእቲ ምስ እንፈልጥ ኢና ነዚ ዘለናዮ ናይ ናጽነት እዋን ብዝያዳ ከነስተማቕሮን ከነኽብሮን እንኽእል።

ምስቲ ናይ እዋን መግዛእቲ ብምንጽጻር፡ ማሕበራዊ ኣገልግሎታትና ብኸመይ ትርእዮ?

ከምቲ ኣቐዲመ ዝበልኩዎ፡ መግዛእቲ ህዝቢ ከቡኑብስ፡ ልምዓት ከሀኑ፡ ሃብቲ ከብርኑ ኑቲ ዝበረ ጸጋታት ከጥፍእ ኢሉ'ዩ ዝመጽእ። ኣብ 1940ታት፡ ኤርትራ ኢጣልያውያን ገዛእቲ ብዝተኸሉዎ ኢንዱስትሪታት ማዕቢላ ነይራ። እንተኾነ፡ ኢጣልያውያን ገዛእቲ ኣብ ምብራቕ ኣፍሪቃ ግዝኣቶም ናይ ምስፍሕፋሕ ጥሙሕ ወይ ኣጀንዳ ስለዝነበሮም፡ ዚ ኣጀንዳዚ ንምትግባር፡ ኤርትራ መንጠሪ ባይታ ክትኮኖም ኢሎም እዮም ኑቲ ትሕተ-ቅርጺታትን ኢንዱስትሪታትን ሃኒጾም። ክሳብ ተሰፊሖ ከይተረፈ ድማ ኣብ ኤርትራ ኣተኣታትዮም ነይሮም። ኢንግሊዝ ንጣልያን ሰዒሩ ንኤርትራ ምስ ተቖጻጸራ ግን ‘ብቑጠባ ኑብሳ ኣይትኽእል እያ’ ንዝብል መታን ንምምላኡ እቲ ኣብ እዋን ኢጣልያውያን ዝተሃንጸ ትሕተ-ቅርጺታት ይኹን ዝተዋደደ ኢንዱስትሪታት የዕንዎም ዞሚትዎም። ድሕሪኡ ኣብ ዝቖጸለ ናይ ስርዓት ሃይለስላሴን ደርግን መግዛእቲታት እውን እታ ካብ ኢትዮጵያ ኣዝያ ቓ እትምዕብል ዝበረት ኤርትራ ኑብሳ ከም ዘይትኽእል ንምርግጋጽ፡ ኣብ ትሕቲ ዘውዳዊ ስርዓቶም መታን ክትጽቀጥ፡ ንኹሉ'ቲ ዝበረ ሰልጡን ኣገባብ ምሕደራ፡ ዘቘናውቶ ዝበርዩ ሕርሻዊ ትሕተ-ቅርጽን ካልእን ብደይ መደይ ኣፅኒዖምዎ እዮም። ብኸንደይ ማስዋእቲን መድመይትን ናጽነት ኣብ 1991 ክረጋገጽ እንከሎ፡ ኤርትራ ኣብ ክትገልጾ ዘይከኣል ከበድ ድሕረትን ድኽነትን ወዲቓ እንከላ ኢና ተረኪብናያ። ጽርግያ፡ ጽሩይ ዝስተ ማይ፡ ኣብያተ-ትምህርቲ፡ ሕክምና፡ ኤሌክትሪሲቲ ወዘተ. ነይሮም ክበሃል ኣይከኣልን። ድሕሪ ናጽነት ግን፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ክሳብ'ቲ ርሑቕ ዝበሃል ገጠራት ዝዝም ኩሉም ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ከዋደደካ ማሕበራዊ ፍትሒ ከተንግስ ከምዝይክኣል ብምግንዛብ፡ ከይወዓለ ከይሓደረ እዩ ናብ ትግባረኡ ኣትዩ። ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን እውን ኣብ 1994 ራብዓይ ጉባኤኡ ኣብ ዘየደሉ እዋን ብቑዓምነት ካብ ዘቕመጦም መሰረታውን ነጥበታት ሓዲ፡ ምንጋስ ማሕበራዊ ፍትሒ እዩ ነይሩ።

ከም ውጽኢቱ ድማ፡ ክሳብ ግዜ ናጽነት ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ፈጺሙ ዘይነበሮ ከባቢታት ብፍላይ ርሑቕ ገጠራት ኤርትራ፡ ሎሚ ኣብያተ-ትምህርቲ፡ ትካላት ጥዕና፡ ጽርግያታት፡ ጽሩይ ዝስተ ማይ፡ ሓይሊ ኤሌክትሪክ ክዋደደሉ ክኢሉ ኣሎ። ዳርጋ እዞም ዝተጠቕሱ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ዘየብጽሐም ቦታታት የለውን እንተተባህለ'ውን ምግናን ኣይኮነን። ቅድሚ ናጽነት፡ ብደረጃ ሃገር ሓንቲ ዩኒቨርሲቲ ጥራይ እያ ነይራትና። ብኣኡ መጠን ድማ እቲ ናይ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቱ ወዲኡ ናብ ላዕለዋይ ደረጃ ትምህርቲ ክሰጋገር ዕድል ዝረክብ ዝበረ ተማሃራይ ኣዝዩ ውሑድ እዩ ነይሩ። ኣብዚ እዋን'ዚ ግን ኣብ ዝተፈላለየ ከባቢታት ሃገርና ብርክት ዝበሉ ኮለጃት ስለዝተኸፍታ፡ ቁጽሪ ናይ'ቶም ብዝተፈላለየ ዓውዲታት ትምህርቲ ተመሪቖም፡ ፍልጠቶምን ክእለቶምን ዓጢቖም ናብ ስራሕ ዓለም ዝዋፈሩ ዜጋታት ብዙዓጸፌ መጠን ወሲኹ ይርከብ። እዚ ድማ ሓደ መረጋገጺ ናይቲ መንግስቲ ኤርትራ ኣዝዩ ከቢሉ ኣዋዲድዎ ዘሎ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት እዩ።

ኤርትራ ናጽነታ ካብ እትጎናጸፍ 32 ዓመታት ኣቑጺራ ኣላ። ኩይኑ ግን ሕጂ'ውን ካብ ግዳማዊ ተጻብኦታት ኣየዕረፈትን ዘላ'ሞ፡ ስለምንታይ እዩ እዚ ኸሉ ተጻብኦታት ዝጥጠማ ዘሎ ትብል?

ኣጋዲሲ ሕቶ እዩ። እዚ ኤርትራ ዚጋጥማ ዘሎ ዕረፍቲ ዘይብሉ ተጻብኦታት፡ ሕጂ ዝጀመረ ኣይኮነን። 80 ዓመት ዝሓለፈ ተጻብኦ ናይቲ ብኣመሪካ ዝቕለስ ምዕራባዊ ደንበ እዩ። ኤርትራ ንስትራተጂያዊ ረብሓ ምዕራባዊ ዓለም ኣይተገልገለን እያ ስለዝተባህለት፡ ኣብ 1940ታት እተን ኣብ ትሕቲ መግዛእቲ ዝበራ ሃገራት ናጽነተን ክረኽባ እንከለዋ፡ እዛ ሃገር እዚኣ ግን ናጽነታ ተሓሪባ። ህዝባ ብዑብለ ድማ ናጽነት እናጠለበ እንከሎ፡ “ናጽነት ኣየድልየን እዩ - ምስ ኢትዮጵያ ብፌደረሽን ተቖራና ትቕጸል” ተባሂላ ተፈሪዳ። ብሓይሊን ብዘይፍታውን ናይ ህዝቢ ኤርትራን ከኣ ብፌደረሽን ምስ ኢትዮጵያ ተቖርና። ድሕሪ ናጽነት'ውን እንተኾነ እቲ ተጻብኦታት ገና ኣየቋረጸን ዘሎ። ኣብ ቀጻሊ እንገጥሞም ጸቕጠታትን ኢና ንርከብ ዘለና። እንታይ እዩ እቲ ምኽንያት ንዝብል ሕቶ ከኣ፡ ኤርትራ ካብ እዋን ናጽነት ኣትሒዛ ናጻ ፖሊቲካዊ መስመር ስለዝተኸተለት እዩ። ኣብ ካልኦት ሃገራት ኣፍሪቃ እንተርኢና፡ ናጻ ፖሊቲካዊ መስመር ዝበሃል ነገር የለን። እቲ ዝኽተላኦ ፖሊቲካዊ መስመር ወይ ፖሊሲ፡ ብድሌታት ናይ ደገ ሓይሊታት ዝተጸልወ እዩ።

መንእሰይ ወለዶ፡ እዚ ዝጠቐሳዮ ተጻብኦታት ኣብ ምምካትን ናጽነቱ ኣብ ምውሓስን ከመይ ኣሎ?

እቶም ኣብ እዋን ሓርነታዊ ቃልሲ ዝተጠርዩን ዝማዕበሉን ሃገራዊ ክብረታት፡ እዚ ናይ ሎሚ ወለዶ ብዘይ ቀልዓለም ወሪሱዎም እዩ። ኣብ እዋን ወራራት ወያኔ፡ ዋርሳይ ናጽነቱን ልኡላውነቱን ንምውሓስ ከመይ ዝበለ ተኣምር ከም ዝሰርሐ ኩልና ዝረኣናዮ ሓቂ እዩ። ሎሚ'ውን ልዕሊ ዋርሳይ ዝሰሑ ምዑታት መንእሰያት እዮም መጺኦምና ዘለዉ። ኣብዚ ዝሓለፈ ናይ ክልተ ዓመት ኩነታት፡ ንወተሃደራዊ ዕንደራታት ወያነ ብትብዓት ዝመከቱን ጅግንነቶም ዝመስከሩን እሞ፡ ኣብ ብርኮም ዘስተንፍሱ ሰዳሊይ መንእሰያት እዮም። ናይ ብሓቂ ኤርትራዊ ክብርታት፡ እቲ ናይ ምቕሳስ መንፈስ ኣብ ኩሉ እዩ ዘሎ። ብኹሉ መንእሰይ ተወሪሱ እዩ እውን ክንብል ንኽእል ኢና። መንእሰያትና ኣብ ኩናት ጥራይ ዘይኮነ ኣብ ልምዓት'ውን ናይ ልምዓት ጅግኑ ምዃኖም ኣመስኪሮም እዮም። ኣብ መደባት ሃገራዊ ልምዓት፡ ዝተፈላለየ ትሕተ-ቅርጺታት ኣብ ምውዳድ ዘጽብርቐዎ ዘለዉ ተወፋይነትን ናይ ስራሕ መንፈስን ናይ ብሓቂ ዘደንቕ እዩ። ስለ'ዚ፡ ኤርትራዊ መንእሰይ እዚ ኩሉ ክብርታት'ዚ ብምልኡ ወሪሱ እዩ ክንብል ንኽእል።

ኣብ መወዳእታ፡ ብምኽንያት እዚ ክቡር ዕለት ክተመሓላልፎ እትደሊ ተወሳኺ መልእኽቲ እንተሎካ ዕድል ክህበካ?

ንናጽነት ኣመልኪትና ኢና ንዛረብ ዘለና። ናጽነት - ክብረት፡ ብርሃን፡ እፎይታ፡ ትንፋስ - ኮታስ ኩሉ ነገር ምኻና ገሊጽና ኢና። ብቐጻሊ ስራሕን ብቐዓትና ብምዕባሌን ኣብልና ኢና ድማ ክንዕቅባ ዘለና። ዓበይትን ሓያላትን ዝበሩ ሃገራት እኳ፡ ብሰንኪ ብቕዓተን ክዕቅባ ከዕብያ ዘይምኽኣለን ዝሃሰዋ ኣለዋ። ስለ'ዚ፡ ንሕና ከም ሃገርን ከም ህዝብን ንብቕዓትና ብቐጻሊ ክንሕሰኩሶ ክንሃንጾን እዩ ዘለና። ናጽነትና ዝተኸፍላ ዋጋ ማዕረ ክንደይ ሪዚን ምዃኑ ብዙሃኦ ስለእንርድኦ፡ ከም ህዝቢ ንኸሕልዋን ንኸብራን ኣብዩና ከይትንዓልፍና ደማ ለይትን ቀትርን ንሕልዋ ኢና። መሳሰያትና ከኣ ብቐንዱ ተረኪቡ፡ ሃገርን ሕድሪ ሰማእታትን ስለዘኾሉ፡ ኑቲ ካብ ኢያታቶም ዝወረስዎ ክቡር ወርሻ ተዓጢቖም ቀጻልነት ሰላም፡ እፎይታን ልምዓትን ሃገርም ኣብ ምውሓስ ኣበርቲዖም ከም ዝሰርሑ እየ ዝኣምን። ኣብዚ እዋን፡ ኩሉ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ቀጻሊ ቃልሲ እዩ ተጸሚዱ ዘሎ። እዚ ቃልሲ'ዚ ከኣ ኣብ መወዳእታ ድሕሪታትን ሰላምን ተዋሒሱ ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ እትሰጋገር ስምረትን ስልጣንትን ኤርትራ ክንረኢ ከበቅዓና ምኻኑ ዝጠራጠር የብሉን። እምብኣርከስ፡ እዚ ንኽረጋገጽ ኢልና ኢና ንቃለስ ዘለና እሞ፡ ከም ወትሩ ከይተዛናና ኣደይ ኣደካ ክንብል ንኸሉም ኣብ ውሽጥን ወጻእን ዘለዉ መንእሰያት ክላቦ እደሊ።

ኣማስያኡ ናባና'ዩ!

ኣብ ጥቕሚ ዘይወዓሉ ይኹን ዕለቶም ዝሓለፉ መድሃኒታት ኣብ ገዛ ኣለካ ዶ? ከምዚኦም ዓይነት መድሃኒታት ብኸመይ ኣገባብ ትውግዶም ወይ ትጉሕፎም ትኸውን? ከምዚኦም ዓይነት መድሃኒታት ኣብ ዓይኒ-ምድሪ ምጉሓፍ፡ ምስ ናይ ገዛ ጉሓፍ ምጉሓፍ፡ ኣብ መሬት ምቕባር፡ ምቅጻል ወዘተ ከም ቅቡዕን ውሑስን ኣገባብ ዝወሰድሉ እዋናት ብዙሕ እዩ።

ብወገንካ ሓሲብካሉ ትፈልጥ ዶ? እዞም ኣገባባት ብመሰረቱ ሓደገኛታትን ዘይግቡኣትን እዮም። መድሃኒታት ኣብዞም ቦታታት ምስ ዝጉሓፉ፡ ምስ ናይ ከተማ ፈሳሲን ድሩቕን ጉሓፍ ይጽንበሩ'ሞ ብኸላ ናይ ሩባታትን ሓመድን፡ ወሓይዝን ምንጪታት ጽሩይ ዝስተ ማይን የኽትሉ።

መጸናዕትታት ከም ዘርእዮ፡ ኬሚካላዊ ተረፍ መድሃኒታት ኣብ ምንጪ ማያት ምስ ዝሀልው፡ ዘይተደለየ ጥዕናውን ኣከባብያውን ሳዕቤናት የኸትሉ። ንኣብነት ኬሚካላዊ ተረፍ መካላኸሊ ጥንሲ መድሃኒት ምምዛባል ስርዓተ-መፍረ ዓሳታት የኸትል። ብተወሳኺ ጸረ-ነፍሳት መድሃኒት ኣብዞም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቕሱ ዘይግቡኣት ኣገባባት ምጉሓፍ፡ ኣብ ማያዊ ኣካል ዝርከቡ ታህዋስያን ነዞም ጸረ-ነፍሳት መድሃኒታት ተጻዋርነት ከም ዘጥርዩ ይገብሮ'ሞ፡ ናይዞም መድሃኒታት ፈዋስነት ዓቕሚ ከጥፍእ ይኽእል። ከም ሳዕቤኑ ከኣ ብመድሃኒታት ጸረ-ነፍሳት (ጸረ-ረኽሲ) ብቐሊሉ ክፍወሱ ዝኽእሉ ሕማማት ኣብ ክፍወስሉ ዘይክእሉ ደረጃ ክወድቁ ይኽእሉ።

ስለ'ዚ፡ መድሃኒት ኣብ ዓይኒ-ምድሪ ምጉሓፍ፡ ምስ ናይ ገዛ ጉሓፍ ምጉሓፍ፡ ኣብ መሬት ምቕባር፡ ምቅጻል ወዘተ ሓደገኛ ካብ ኮነ ድሕነትካን ድሕነት ከባቢኻን ንምሕላው፡

- ዝተኣዘዘልካ መድሃኒት በዓል ሞያ ጥዕና ብዝኣዘዞ መሰረት ብግቡእን ከየቋረጽካን ወሰዶ።
- ኣብ ገዛኻ ዝርከቡ ኣብ ጥቕሚ ዘይወዓሉ ይኹን ዕለቶም ዝሓለፉ መድሃኒታት ናብ ኣብ ከባቢኻ ዝርከብ ኣብያተ መድሃኒት (ፋርማሲ) ብምውሳድ ከም ዝጉሓፉ/ዝውገዱ ግበር።
- ኣብያተ-መድሃኒታት ንዘለካ ተረፍ-መረፍ መድሃኒታት ብግቡእ ንምውጋድ ዘኽእል ኣገባባት ኣተኣታትየን ብምህላወን፡ ምስ'ቲ ኣብኡ ዝጸንሓካ በዓል ሞያ ብምልዛብ መድሃኒትካ ከም ዝውገድ ምግባር ንቑሕ ምርጫ እዩ።

ሓበሬታዊ መልእኽቲ ካብ ሚኒስትሪ ጥዕና ፋርማሲቲካዊ ማሕበር ኤርትራን

ቁርሲ ሰንበት

መርሃዊ ገብረሚካኤል

ፍቕሪ፡ እቲ እንኮ ሓይሊ

ሓደ ናይ ኮለጅ ፕሮፌሰር ንሓንቲ ናይ ሶሹሕብረተሰብ ተማሃሮ ዝሓዘት ክፍሊ ናብ ባልቲሞር ተባሂሉ ዝጽዋዕ ከባቢ ብምውሳድ፡ ታሪኽ ናይ ክልተ ሚእቲ ህጻናት ደቂ-ተባዕትዮ ከጽንዑ ከምዝለዎም ሓቲቱ ኣፋነዎም። ኣብ መወዳእታ ድማ መጻኢ ዕድል ናይቶም ህጻናት እንታይ ክኸውን ከምዝኽእል ዘረድእ ንጹር መደምደምታ ሒዞም ክምለሱ ኣተሓሳሰቦም።

እቶም ተማሃሮ ከም ቀዳማይ ዕላማ መጽናዕቶም፡ ኣብቲ ብዙሒ ህጻናት ክረኽቡሉ ዝኽእሉ ከባቢ ከተኮሩ እዮም መሪጾም። በዚ ምኽንያት ናብ'ቲ ዝሓረይዎ ከባቢ ብምኻድ መጽናዕቲታቶም ሓደ ኢሎም ፈለሙ። ድሕሪ'ቲ ዘካየድዎ መጽናዕቲታት ከኣ፡ ካብ'ቶም ኣማኢት ህጻናት ዝበዝሑ ትሑት ደረጃ መነባብሮ ካብ ዘለዎ ሕብረተሰብ ዝመጽኡን ኣብ ሻውሓት ብዝይ ሓገዝ ወለዲ ዝዓበዩን ነበሩ። ነዚ ምርኩስ ብምግባር ከኣ መጻኢ ዕድላት ናይቶም ህጻናት ንምውሳን ብዙሕ ከይተጸገሙ፡ "እዞም ህጻናት ብኹሉ መለክዒታት ዝተሃሰዩ ብምዃኖም፡ ገዛእ መጻኢ ህይወቶም ራኢ ዘይብሉ፡ ዕዉታት ክኾኑ ዘሎ ተኽእሎ'ውን ኣዝዩ ጸቢብ ምዃኑ እዩ" ክብሉ ደምደሙ።

ብውጽኢትን መደምደምታን እቲ መጽናዕቲ ዝዓገበ ፕሮፌሰር፡ መጻኢ ናይቶም ህጻናት እናኣተሓሳሰቡ፡ ተመሃሮኡ ዝተሓተትዎ ኣብ መፈጸምታ ከብጽሕዎ ምኽኣሎም ኩርዓት እናተሰመዖ ዘዘዮገቡኦም ነጥቢ ሂቡ ኣፋነዎም።

እዚ መጽናዕቲ ግና ከምዚ ኣሉ ንስለ መጽናዕቲ ጥራይ ኣይተረፈን። ድሕሪ 25 ዓመታት ካልእ ፕሮፌሰር ንመጽናዕቲን መደምደምታን ናይቶም ተመሃሮ ረኸቦ። ጸቡቕ ገይሩ ድሕሪ ምዕዛቡ ድማ፡ ነቲ በቶም ተመሃሮ ዝተወሃበ መደምደምታ ልክዕነቱ ንምርግጋጽ፡ ነቶም ቅድሚ 25 ዓመታት ኣተኩሮ ዝተገብረሎም ህጻናት ክረኽቦም ወሰነ።

ብመሰረት ዝረኸቦ ሓበሬታ ተሓጊዙ ድማ ኣብ'ቲ ህጻናት ዝዐበዩሉ ከባቢ በጽሐ። ካብቶም ኣብ'ቲ መጽናዕቲ ዝተሳተፉ 200 ተመሃሮ፡ ገለ ወኺሎዎት ብመገሻን ሞትን ዝተፈለዩ እንተዘይ ኮይኑ ንዝበዝሑስ ረኺቦም ደኣ። እቲ ፕሮፌሰር ንሓፈሻዊ ኩነታቶምን ደረጃኦምን ኣብ ዝተዓዘቦ፡ ሓደ ፍሉይ ነገር ክስተውዕል ከኣለ። ካብ'ቶም ኣቢታ ግዜ እቲኣ ኣብ 30ታት ዕድመ በጺሖም ዝነበሩ መንእሰያት ደቂ-ተባዕትዮ፡ እቶም ልዕሊ 170 ተመሃሮ ዘደንቕ ዓወታት ብምጉንጻፍ፡ ኣብ'ቲ ዝነበርዎ ከባቢ ዓበይቲን ምሁራትን ዓይነት ሰባት ኮይኖም ጸኒሖም።

በዚ ድማ፡ መደምደምታ እቲ ቅድሚ 25 ዓመታት ብተመሃሮ ናይ ሓንቲ ክፍሊ ዝወጸ፡ ንመጻኢን ዕድላትን እዞም ህጻናት ዘእንፍት መጽናዕቲ ብምዝኻር ፈጺምካ ዘይሰነ ኮይኑ ረኸቦ። ፕሮፌሰር፡ እቲ ክውንነት ከምቲ እቶም ተመሃሮ ቅድሚ 25 ዓመት ዝገመትዎን ዝደምደምዎን ዘይምኻኑ'ኳ ዕግበት እንተ ተሰመዖ፡ ምስጢር ገዛእ ዓወታት እቶም መንእሰያት እንታይ ምዃኑ ንምፍላጥ ግዳ ተረበጸ።

ፕሮፌሰር፡ ብዙሓት ካብቶም እቲ መጽናዕቲ እተኻየደሎም መንእሰያት ኣብቲ ከባቢ ስለ ዝነበሩ፡ ረኺቡ ከዘራርቦም ምንጪ ዓወቶም እንታይ ምዃኑ ክሓቶምን ተበገሰ። እቶም መንእሰያት ትቐርበሎም ዝነበረት ሕቶ ኣዚያ ቀሊልን ንጹርቲን እያ ነይራ - "ብኸመይ ኢኻ ኣብ ከምዚ ደረጃ ክትበጽሕ ክኢልካ?"።

ካብ መልሲ ናይቶም መንእሰያት፡ ምስጢር ዓወታቶም ክትክውን እትኽእል ሓንቲ ሓብራዊት ሓሳብ ክርዳእ ኣይተጸገመን። ምኽንያቱ እቶም ዝተሓተቱ መንእሰያት ኣብ ዘቕረብዎ ዝነበሩ መልሲ፡ ቀዳመይቲ ዘረብኦም፡ "ሓንቲ መምህር ነይራ። ንሳ ...." እናበሉ ኩሎም ንስም ሓንቲ መምህር ክጠቕሱ እዮም ተማሂዖም። እዚ ዝሰምዐ ፕሮፌሰር፡ እንታይነትን ምስጢርን ናይቲ ዓወታት፡ እታ መምህር ክትክውን ከምእትኽእል ኣይተደናገረን። ንኸሎም እቶም መንእሰያት ኣመስጊኑ ድሕሪ ምፍናው ድማ ነታ ብተደጋጋሚ ስማ ዝጥቀስ ዝነበረት መምህር ክረኽብ ንጥፈታቱ ቀጸለ። ድሕሪ ዝገበሮ ዘይሕለል ድልያ ከኣ ነታ መምህር ረኸባ።

ኣብ ቅድሚ'ታ ክደልያ ብዙሕ ግዜ ዝወሰደትሉ መምህር ዝቐረበ ፕሮፌሰር፡ ንኩሉታ ኣተኩሩ ተዓዘቡ። እታ መምህር ግና ዕድመ ደፊኣ ብምንባራ ኣዚያ እተናኸመት ኮይና እዩ ረኺብዋ። መምህር ሽሕ'ኳ ብእርጋን ዝተሰከፈት ትምሰል፡ ሓፈሻዊ ኩነታት ኣእምሮኣ፡ ነገራት ብዮግበእ ናይ ምዝኻርን ስራሑ ኣብ ምስልሳልን ከም ቀደሙ ነይሩ። ድሕሪ'ዚ ፕሮፌሰር ግዜ ክቕትል ኣይደለየን፡ ናብ ጉዳዩ ብምትኳር፡ ንሶም ቁልዑ ካብ'ቲ ተሰፉን ሓገዝን ዘይብሉ ቦታ ወጺኦም፡ ናብ ዓበይቲ ዓወታት ክበጽሑን መጻኢ ገዛእ ህይወቶም ብሩህ ኮይኑ ክቐጽልን ዝተጠቐመትሉ ሜላ እንታይ ምዃኑ ክፈልጥ ከምዝመጸ ሓበራ። እተን ለውሃት ዘጸበርቓ ኣዒንታ ንብዑት እናውሓዘ ምስተን ሒደት ኣስናና ኣሰነያ ፍሽኽ ድሕሪ ምባል፡ "እዚ ቀሊል እዩ። ኣነ ልዕሊ ሰበይ ዝገበርኩሉምን ዝጸዓርኩሉምን ፍሉይ ነገር የለን። በቃ ኣነ ኣፍቂረዮም ጥራይ እየ" ክትብል መለሰት። በቲ ዝርእዮን ዝሰምዖን ዝነበረ ኩነታት ዝተገረመ ፕሮፌሰር፡ እንታይነት ፍቕሪ ቀሊል ክኸውን ከምዝይክእል ዝገንዘቦ'ኳ እንተነበረ፡ ክሳብ ክንድ'ዚ መጻኢ ዕድላት ደቂ-ሰብ ክልውጥ ይኽእል እዩ ዝብል ርድኢት ከምዘይነበሮ ደምደመ። በዚ መሰረት፡ ነቲ ቅድሚ 25 ዓመታት ብተመሃሮ ዝተኻየደ መጽናዕቲን ወጽኢቱን ብቕዩሕ ቀለም ናይ ጌጋ ምልክት ገቢሉ'ሞ ኣብቲ ዝረኸቦ ሰፍራ ድማ መለሶ።

"ኣብ ዝኸደካዮ ፍቕሪ እናዝራእካ ኪድ። መጀመርያ ኣብ ገዛኻ፣ ፍቕሪ ንደቅኻ፣ ንብዓልትኻን ንጎረቤትካን። ንዝረኸብካዮ ኩሉ ዝያዳ ሕጉስን ዝሓሸ ሰብን ኮይኑ ከም ዝኸይድ ግበር። ህያው ኣብነት ናይ ለውሃት ኩን። ለውሃት ኣብ ገጽካ፣ ለውሃት ኣብ ኣዒንትኻ፣ ለውሃት ኣብ ፍሽኽታኻ፣ ለውሃት ኣብ ምውዑቕ ሰላምታኻ። ምስጢር እዚ ኩሉ ዓወታት ድማ ህላውነትን ሓይልን ፍቕሪ ምዃኑ ክስወጠካ እዩ።" ብምባል ዋና ዛንታ ናይ'ዚ ኣርእስቲ ህንዳዊት ማዘር ትሬዛ ተረድእ።

መጠኑ ዝሓለፎ ፍቕሪ

ካሊጉላ ዝተባህለ ንጉስ ናይ ሮማ ኣብ ዝተፈላለዩ ንጥፈታት ህይወቱ ዝጥቀመሉ ኣዝዩ ዝፈትዎ ፈረስ ከምዝነበሮ'ዩ ዝንገር። እዚ ንጉስ ኑቲ ኣዝዩ ከምዝፈትዎ ዝገልጾ ፈረሱ ልዕሊ እቶም ኣብ ኩሉ መዳያት ዘሕግዝዎ ኣገልገልቱ ዝርእዮ ምንባሩ ይጥቀስ።

እቲ ዕድለኛ እናተባህለ ዝጽዋዕ ፈረስ ናይ'ዚ ንጉስ፡ እንስሳታትስ ይትረፍ ሰባት እውን ረኺቦሞ ዘይፈልጡ ብርክት ዝበለ ሓለፋታት እዩ ዝግበረሉ ነይሩ። ሕሉፍ ሓሊፍዎ ንጉስ ካሊጉላ፡ ንፈረሱ ጥዕናኡን ሓፈሻዊ ኩነታት ህይወቱን ዝከታተልዎ ብዙሓት ኣገልገልቲ ሰሪዑሉ ምንባሩ ይግለጽ። በዚ መሰረት፡ ብስልማት ዝጌጸ ናይ ብሕቱ ርሻንን ምሩጽ መግቢታት ዝቐረበሉ ጽሩይ ናውቲ ምግብና ዘለዎ ክሽነን ተሰሪሑሉ ምንባሩ ይሕበር። እቲ ኣዝዩ ዘገርም ግን፡ ካሊጉላ ንፈረሱ ከም ቀንዲ ኣባል ላዕለዎት ሓገዝቲ ባይቶ ናይቲ ዘመሓድሮ ዝነበረ ግዝኣት ንኽኸውን መደብ ሰሪዑ ምንባሩ እዩ። እንተኾነ፡ ምኽንያቱ ብዘይተፈልጠ እቲ መደብ ተግባራዊ ክኸውን ከምዝይ ከኣለ ይዝንቶ።

ካሊጉላ ንፈረሱ ክሳብ ክንድ'ዚ ክፈትዎ ዘኽኣለ ረቛሒ፡ ዋላ'ኳ ብንጹር ኣይፈለጥ፡ ዘይከም ካልኦት ነገስታት ናይ ዓለምና ኣብ እንስሳታት ዘለዎ ኣጠማምታ ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ድማ ኣብ ኣፍራስ ዝነበሮ ዝበረ ክንክን መጠኑ ዝሓለፎ ምንባሩ መዋጋብቲ የረድኡ።

ምስላ ንደለይቲ ልቦና

ሓብል ዝተባህለ ፍርዱ፡ ንምስክር ዘይምስዩዱ።

ሓሳዊ ሓቂ እንተተዛረበ፡ ኣይእመን።

ዘይሓስብ ኣይንገድ፡ ሓናኽ ኣይተኣንገድ።

ከይተሓርደ ኣይርከብ ስብሑ፡ ከይተመርመረ ኣይፍለጥ ገርሑ።

ሓርጭ ሰኣን ወሰኽ፡ ነገር ሰኣን ሰኽ።

ሓርጭ ሰይጣን ዝልቃሕ፡ ከይባልዐን ይብል ጋሕ።

ኣደነቕቲ ሓቅታት

- ኣብ ሳን ሳልቫዶር መራሕቲ ማኪና ኣልኮላዊ መስተ ሰትዮም ክዘውሩ ምስ ዝተሓዙ ኣብ ቅድሚ ህዝቢ ቀሪቦም ክርሸኑ ዝእዝዝ ሕጊ ከምዝነበረ ትፈልጡዶ።

- ኣብ ስዊዘርላንድ ኣብ ማእከል ከተማ ማዕጾ ማኪናኻ ገም ኣቢልካ ምዕጻው፡ ንሕጊ'ታ ሃገር ዝጻረር ተግባር ተባሂሉ ከቢድ መቕጻዕቲ ከምዘስዕብ ትፈልጡዶ።

- ኣብ 1968 ኣብ ሃገረ ህንዲ ኣብ መንጎ ለመንቲን መጸወትቲን ክህሉ ዘለዎ ዝምድና ዝገልጽ ሕጊ ንምጽዳቕ ሰፊሕ ኣኼባ ተኻዪዱ ምንባሩ'ኸ ትፈልጡዶ? ኣብ'ቲ ሃገራዊ ዝተሰምዐ ኣኼባ፡ ለመንቲ ወሰኑን ቦታ ክህልዎም፡ መጸወትቲ'ውን እንተኾኑ መጠን ክምጽውትዎ ዘዮጉብኦም ገዝዑብ ብንጹር ዝሕብር ዝርዝር ዘሰፈረ እዩ ነይሩ። እቲ ኣዝዩ ዘገርም ሕጊ ናይዚ ኣኼባ፡ ሓደ መጸዋቲ ልዕሊ ሰለስተ ሳንቲም ምስ ዝሀብ ብሕጊ ዝሕተትን ከቢድ መቕጻዕቲ ዘስዕበን ምኻኑ እዩ።

- ኣብ 1952 ፎፊል ወይ ካራሜላ ኣብ ውሽጢ ኣመራ ጥራይ እንተዘይ ኮይኑ ካብ ኣመራ ናብ ዝኾነ ክፋል እዛ ዓለም ክወጽእ ፍቓድ ኣይነበረን። ምኽንያቱ ብቐልጢፍ ዝሰራሕ ፎፊል ንመሰርሐኡ ዘገልግል ቀረብ ጥረ ነገራት ኣጉዳሲ ብምዃኑ፡ ናብ ዕዳጋ ከይዝርጋሕን ናብ ዓለም ፋሕ ክይብልን ዝዓለመ ምንባሩ መዛግብቲ ታሪኽ ይሕብሩ።

- ኣብ ቱርኪ ኣብ መበል 16 ከምኡ'ውን 17 ዘመናት ሓደ ሰብ ቡን ክሰቲ ምስ ዝርከብ ወይ ምስ ዝተሓዘ ብሞት ይቕጻዕ ምንባሩ'ኸ ትፈልጡዶ?

- ጻዕዲ ተሸከርከርቲ ንምንካይን ክስዕብ ካብ ዝኽእል ሓደጋ ንምክልኻልን ዕላማ ዝገበረ ሕጊ ኣብ ዘመን ጁልየስ ቄሳር ተኣታትዩ ከምዝነበረ'ኸ ትፈልጡዶ። በዚ መሰረት ዝኾኑ ተሸከርከርቲ ኣብ ሰዓታት ለይቲ እንተዘይ ኮይኑ፡ ብዮግዜ መዓልቲ ክትንቀሳቐስ ይፍቀዳ ኣይነበረን።

ኮርናዕ ጥቕስታት

"ምንባር ሓንሳብ'ዩ ዝይትድገምን እዩ። ዝኣ ብልክዕ እንተነብርካያ ድማ እኽልቲ'ያ" **- ማያ ወስት**

"ንፍሲ-ወከፍ ሰብ ናይ ገዛእ ርእሱ እምባ ኤቨረስት ኣለዎ። ንዕኡ ንምድያብ'ዩ ድማ ዝቃለስ" **- ሴት ጎዲን**

"ናብ ኣንፈት ሕልምታትካ ብርእሱተኣማንነት ተጓዓዝ። ንዝወት ከኣ በቲ ኣብ ኣእምሮኻ ዝሰኣልካዮ መዳይ ንበሮ" **- ሀንሪ ደቨድ**

"ሂወት ማለት ተብዓት ዝመልኦ ገድሊ እያ" **- ሄለን ከለር**

"ትምህርቲ እቲ ንዓለም ክትቅይረሉ ትኽእል ዝበለጸ ኣጽዋር ወይ መሳርሒ'ዩ" **- ኔልሰን ማንደላ**

"ንፉዕ ኣርቲስት ቀዳሓይ ክኸውን እኽእሎ፡ እቲ ዓቢ ኣርቲስት ድማ መንጠሊ'ዩ" **- ፓብሎ ፒካሶ**

"ብልህነት፡ ሓደ ሚእታዊት ጦብላሕታ ክኸውን እኽእሎ፡ 99 ሚእታዊት ከኣ ጻዕሪ'ዩ" **- ቶማስ ኤዲሰን**

ነገረ ኣጋጣሚ

ኣብ 2007 ስቲቭ ፍላግ ዝተባህለ መንእሰይ ኣብ ሓደ ትካል ከም ሰራሕተኛ ኮይኑ ክቘጸር ጠለብ ኣቕረበ። ስቲቭ ማእከላይ መነባብሮ ዝነበሮ መንእሰይ ብምንባሩ ኣብ ቀጠባ ብዙሕ ዝጸገም ኣይነበረን። በዚ ድማ ምስታ ከም ወላዳ ክኾና ብሓላፍነት ዝተረከበቶ ኣደ ጸቡቕ ህይወት የሕልፍ ነበረ። ኣብ ከምዚ ኩነታት ግና ብዘዕባ ሃለዋት ቀንዲ ወላዲቱ ካብ ምሕሳብን ካብ ምድላይን ኣየዕረፈን። ዋላ'ኳ ምልእ ኣድራሻኣ ሒዙ ክደልያ እንተፈተነ፡ ክሰልጦ ግና ኣይከኣለን። ዓመታት ድሕሪ ዝወሰደ ጻዕሪ ግና እዚ ሎሚ ብኣጋጣሚ ናይ ስራሕ ዕድል ንምርካብ ኣብ ዝኑበሮ ሃቐነ ሓሳብ ልቡ ሰሚሩሉ። ስቲቭ ንታ ንዓመታት ሃረር ዝበላ ወላዲቱ ክረኽብ ዝኽኣሉ ኣብቲ ስራሕ ንምርካብ ዘመልከተሉ ትካል ተቐባልነት ረኺቡ ስራሕ ድሕሪ ምጅማሩ እዩ።

ካብ ዕለታት ሓደ መዓልቲ ከኣ ንሓፈሻዊ ድሕረ ባይታኡን ኣድራሻ ወላዲቱን ንሓላፊኡ ብዝርዝር ድሕሪ ምዕላሉ፡ ወላዲቱ ኣብ ጥቓኡ ንበዙሕ እዋን ከም ሓላፊት መኽዘን ኮይና ክትሰርሕ ከምዝጸንሐት እዩ ተገሊጽሉ። በዚ ድማ ምስታ ኣብ ዝተፈላለየ ኣጋጣሚታት ብስራሕ ዝረኸብ ዝነበረ መሳርሕቱ፡ ድሕሪ 22 ዓመታት ኣደን ወድን ኮይኖም ከምዝለዉ እቲ ዝተረኸበ ሓበሬታ የጽርዕ። ተስፉ ከይቊረጸ ንዓመታት ወላዲቱ ዝደለየ ስቲቭ፡ ሃንደበት ክረኽባ ምኽኣሉ ንሓጎሱ መግለጺ ከምዘስኣኖ ኣብ ግዜኡ ሓቢሩ እዩ።

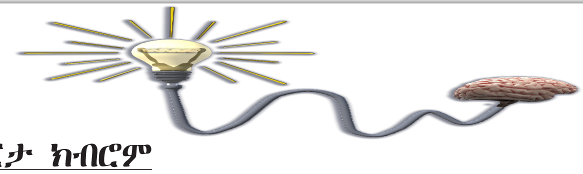

ንኣፍልጦ

ማርታ ክብሮም

ካብ ኣደነቕቲ ጽምብላት መርዓ

1. ሮማንያ - ምዝራፍ መርዓት፦ ኣብ ሮማንያ እታ መርዓት ቅድሚ መርዓኣ ኣብ ዘሎ ቅንያት እንተ ተሰዊራ፡ ሃዲማ ወይ ጠፊኣ ማለት ኣይኮነን። እንታይ ደኣ ብስድራ ወይ ኣዕሩኽ መርዓዊ ተዘሪፉ ኣላ ማለት እዩ። እዚ ስርዓት ኣብታ ሃገር ነዊሕ ሰረት ዘለዎ ባህሊ እዩ። ድሕሪዚ መርዓዊ ነታ ብስድራ ቤቱ ወይ ኣዕሩኽቱ ተዘሪፉ ዘላ መርዓቱ ንምምላስ ክኸፍሎ ዝግደድ ሃገር ኣሎ። ኣገዳሲ መሳጢ ፍቕራዊ ምልክታት ወይ ድማ በኪሪ ምልእቲ ቻምፓኝ ክኸፍል ይግደድ።

2. ኬንያ - ኣብ ክዳን መርዓት ጠፍ ምባል፦ ኣብ መዓልቲ መርዓ ኣቦ እታ መርዓት ኣብ ክዳን መርዓት ጠፍ ይብል። ትርጉሙ ድማ 'ጽቡቕ ዕድል' ማለት እዩ። ከምኡ'ውን ኣብ ኬንያ ዝርከቡ ቀቢላ ማሳይ ንሳብ ዘለዎም ክብረት ንምግላጽ ጠፍ ይብሉ።

3. ህንዲ - ምስራቕ ጫማ መርዓዊ፦ ኣብ ባህላዊ መርዓ ሂንዱ፡ መርዓዊ ናብቲ ጽምብል መርዓ ዝተዳለወሉ ቦታ ኮፍ ኣብ ዝበለሉ ጫማኡ ኣውጺኡ እዩ ኮፍ ዝብል። ኮፍ ምስ በለ ድማ፡ መሓዛት መርዓት ጫማ መርዓዊ ወሲደን ይሓብኣኦ። መርዓዊ ቅድሚ ጽምብል ምውድኡ ጫማኡ ንኽወስድ ነተን መሓዛት ገለ ገንዘብ ክህበን ይግደድ።

4. ቻይና- ምብኻይ መርዓት፦ ቻይናዊት ጓል ኣንስተይቲ ቅድሚ መርዓኣ ኣብ ዘሎ ግዜ ምብኻይ ክትላመድ ትቕጻ። ስለዚ ኣብ ግዜ መርዓ ገጻ ንብዓት ዝመልኦ መርዓት ምርኣይ ልሙድ እዩ። ስለዚ ካብ ቅድሚ ወርሒ ዕለተ መርዓኣ ጀሚራ፡ ንመዓልቲ ሓንቲ ሰዓት ክትበኪ ትግደድ። ዓሰርተ መዓልታት በይና ምስ በኸየት ድማ፡ ኣብቲ ናይ ምብኻይ ጽምብል ኣዲኣን ዓባያኣን ይጽንበርኣ።

5. ማለዥያ- ምሕራም መርዓውቲ ካብ ሽቓቕ፦ ኣብ ማለዥያን ኢንዶኔዥያን ዝነብሩ ቀቢላ ቦርጆ፡ ድሕሪ ዕለተ መርዓኦም ዘሎ ሰለስተ መዓልታት ንሽቓቕ ኣለም ካብ ገዛ ክወጽኡ ኣይፍቀደን እዩ። ዝኾነ ከይገብሩ ድማ፡ ሓለውቲ ይገብሩሎም። ስለዚ ኣብዘን ሰለስተ መዓልታት ንእሽተይ መግቢን ውሑድ ዝስተን ጥራይ እዩ ዝቕረበሎም። እዚ ስርዓት፡ እዞም መርዓውቲ ከይፋትሑን ወይ ምስ ወለዱ ደቆም ብሕማም ከይሞቱዎም ከምዝሕልኸል ይኣምኑ።

6. ኣውስትራልያ- ዕዱማት እምኒ ደሓዝ፦ ኣብ ኣውስትራልያ ኣብ ጽምብል መርዓ ዝኣተዉ ዕዱማት ፍሉይ ዝኾነ እምኒ ኣብ ኢዶም ክሕዙ ይግደዱ። እቲ ስርዓት መርዓ ምስ ተዛዘመ ድማ፡ እቶም ዕዱማት ነቲ እምኒ ኣብ ሓደ ብፍሉይ ወቒቡ ዝተዳለወ ዓቢ ሽሓኒ የቐምጥዎ። ድሕሪ እዚ ድማ፡ እቶም መርዓውቲ ሓዳር ምስ ገበሩ፡ ስድራ ቤቶምን መቐርቦምን ኣብ ዝመጽዎም ህሞት ነቲ ወቒብ እምኒ የርእይዎም።

ካብ ዛዕባታት እንስሳታት

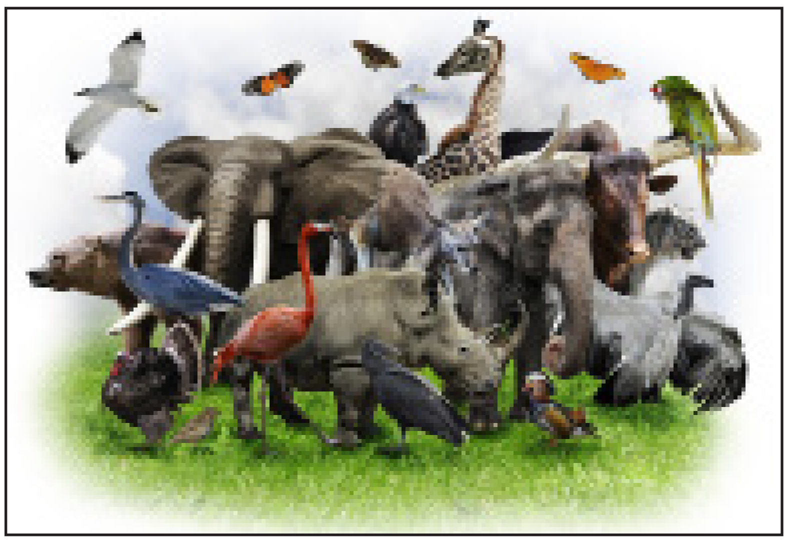

- ዝዓበየት ዑፍ - ሰጎኒን ኣፍሪቃዊት ሰገን።
- ዝዓበየ ዓይኒ ዘለዋ - ሰገን።
- ዝቐልጠፈ እንስሳ - ነብሪ ጎልጎል፡ ኣብ ሰዓት 112-120 ኪሎ ሜተር ይጎዓዝ።
- ዝቐልጠፈ ማያዊ እንስሳ - ሴይልፊሽ።
- ዝነውሐ ዕድመ ዘለዎ እንስሳ - ኣባጉበየ ክሳብ 150 ዓመት ክነብር ይኽእል።
- ዝበርትዐ ድምጺ ዘለዎ እንስሳ - ህበይ።
- ዝዓበየ እንስሳ - ሰማያዊ ዓሳ ነባሪ።
- ዝዓበየ ተመን - ቀጠልያ ኣናኮንዳ።
- ዝነኣሰት ዑፍ - ጭሩ በለስ (ሃሚንግ በርድ)።
- ዝሓየለ እንስሳ - ሓርሽ፡ 850 ዕጽፊ ናይ ክብደቱ ክስክም ይኽእል።

ኤርነስት ሀሚንግወይ

"ብጽሑፍ ኣዝዩም ዝምቅሩ ፍጻመታት ኣለዉ."

ካብ ክልተ ምህራት ስድራ ቤት እዩ ተወሊዱ። ኣቦኡ ሓኪም ኣደኡ ድማ፡ መዚቐኛ ነበረት። ንሱ ድማ ዓቢ ደራሲ ነበረ። ብዘይካ እዚ ጋዜጠኛን ስፖርታዊን እዩ። ዓበይቲን ኣደነቕቲን መጽሓፍቲ ብምጽሓፉ ኣብ መላእ ዓለም ተፈላጦነት ከጥሪ ግዜ ኣይወሰደን። ክሳብ ሕጂ ድማ ሽሙ ብኽብሪ ይዝከር ኣሎ - ኤርነስት ሀሚንግወይ።

ሀሚንግወይ ኣብ ሓንቲ ንእሽቶ ከተማ ናይ ኣመሪካ እዩ ተወሊዱ ዓቢዩ። ድሕሪ ምዝዛም ካልኣይ ደረጃ ትምህርቱ ንቐሩብ ኣዋርሕ ከም ጋዜጠኛ ኮይኑ ሰሪሑ። ብዘይካ እዚ ኣብ ስፖርት መኸተ ገስጠ፡ ጉያ፡ ኩዕሶ እግርን ይነጥፍ ነይሩ። ድሕሪዚ ግን፡ ቀዳማይ ኲናት ዓለም ስለ ዝተወልዐ ከም ኣውተስታ ናይ ቀይሕ መስቀል ኮይኑ ሰሪሑ። ኣብ ስራሕ ከሎ ግን፡ ብኸቢድ ስለ ዝተወግአ ንቤቱ ተመልሰ።

ሀሚንግወይ ኣብ 1921 ምስ ሃድለይ ሪቻርድሶን ድሕሪ ምምርዓው፡ ሓቢሮም ናብ ፓሪስ ተጓዕዙ። ኣብቲ ግዜ ድማ እዩ ኩሉ ግዜኡ ወፍዩ ኣብ ስነጽሑፍ ዘተኩረ። ኣብ ፓሪስ ኣብ ዝበረሉ ግዜ ኣብ ጋዜጣ ቶሮንቶ 20 ሓጸርቲ ዛንታታት ጽሒፉ። ኣብ 1992 ኣብ ሓቀኛ ዛንታ ህይወቱ ዝተመርኮሰት "A Farewell to Arms" ዘርእስታ መጽሓፍ ጽሒፉ።

ኣብ 1937፡ ኣብ ኲናት ኣብ ስጳኛ ዝበረ ኲናት ከም ጋዜጠኛ ኮይኑ ንኽጽሕፍ ናብ ስጳኛ ተጓዕዘ። ጸኒሑ ድማ ኣብ ኲናት ሓድሕድ ስጳኛ ዝበረ ቃልሲን ሕንፍሽፍሽን ዝገልጽ መጽሓፍ ጽሒፉ።

ሀሚንግወይ ኣብ ስነጽሑፍ ዝበሮ ክእለት ኣዝዩ ዝኣደነ ሱሓቢ ነይሩ። ብጠቕላላ ሸውዓተ ልብወለድ መጽሓፍቲ፡ ሽዱሽተ መጽሓፍቲ ሓጸርቲ ዛንታታት፡ ክልተ ድማ ኣብ ሓቀኛ ዛንታ ዝተመርኮሱ መጽሓፍቲ ብጠቕላላ 15 መጽሓፍቲ ጽሒፉ።

ኣብ 1950 ሀሚንግወይ ክልተ ግዜ ሓደጋ ነፈርቲ ኣጋጢሞ። ብኸቢድ ድማ ተሃስዩ። ኣብ ከምዚ ኩነታት ከሎ ግን፡ ምጽሓፍ ኣየቋረጸን። ሽልማት ፑሊትዘር ክዕወት በቕዐ፡ ኣብ 1954 ድማ ኣብ ስነ ጽሑፍ ብዝገበሮ ኣበርክቶ ሽልማት ኖቤል ተዓዊቱ።

ሀሚንግወይ በቲ ዘጋጠሞ ሓደጋ ነፈርቲ ከቢድ ቃንዛ ነበሮ። ካብኡ ዝተላዕለ ብዙሕ ጸቕጢታት የጋጥሞ ነበረ። ከም ሳዕቤኑ ኣብ 1961 ነፍሰ ቕትለት ፈጸመ።

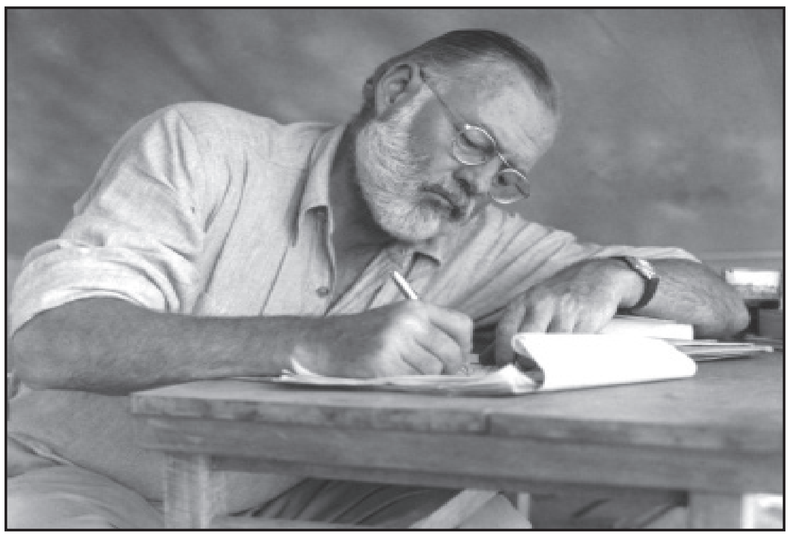

ናይ ምስጋና ህይወት ይሃልኻ

"ኣብ ልዕሊ ካልእ ሰብ ሕማቕ ስምዒት ምህላው ንህይወትካ'ዩ ዘቃጽሎ። የጉዳስ ምስጋና ዝ'ዩ ዘጥፍኣልካ።" - ቡድሃ

ብሸክሊ ሓደ ልቦኻ እተሰበረሉ ዝምድና ትሳቐ እንተለኻ ኮነ ጉሂኻ እንተለኻ፡ ስቓይካ ንምቕያሩ ናይ ምስጋና ተኣምራታዊ ሓይሊ ክትጥቀም ትኽእል ኢኻ። ምስጋና፡ ነቲ ናይ ስቓይ ስምዒትካ ናብ ተሃድሶ ሓጉስ ክስጋግሮ እዩ። ናይዚ እቲ ዝበለጸ ኣብነት ናይ ስድራይ ክዋገረካ።

ወለደይ ኣብ ፈለማ ዝተረኣኣዩሉ ህሞት'የም ኣብ ፍቕሪ ወዲቖም። ካብታ ዝተራኸቡላ ህሞት ሓደ ነቲ ካልእ ብምህላዉ ምስጋና ይህቡሉ ነይሮም። እቲ ዝበለጸ ሓዳር ድማ ኣሕሊፎም - ከምኡ ዓይነት ሓዳር ኣጋጢሙኒ ኣይፈልጥን'ዩ።

ኣቦይ ምስ ሞተ፡ ኣደይ ብርዱእ ምኽንያት ብዓሚቝ ጓሂ ተሳቐየት። ድሕሪ ኣዋርሕ ናይ ስቓይ ግዜ ግና፡ ናይ ምስጋና ተኣምራታዊ ሓይሊ ክትለማመድ ጀመረት። ሕልፊ'ቲ ዝሰምዓ ዝበረ ዓሚቝ ጓህን ስቓይን ከኣ ምስጋና ክትህበሉ ንእትኽእል ነገራት ከተናዲ ጀመረት። ብሕሉፍ ህይወታ ጀመረት፡ ንኹሎም'ቶም ዘሕለፈቶም ዝበለጹ እዋናት ብዘኸሪ እናተመልሰት ኣስተማቕረቶም - ነቲ ምስ ኣቦይ ዘሕለፈቶ ሕጉስ እዋናት ከይተረፈ። ሽው ሓደ ዓቢ ስጉምቲ ወሰደት - ኣብ መጻኢ ክህልዋ ንዝኽእል ብሉጽ ነገራት ምርኣይ ወሰነት። ሓደ ብሓደ ድማ ረኸበቶም። ኣቶም ወትሩ ክህልውዋ እትደልየም ዝበረት ነገራት ከምዝረኸበቶም ገይሩ ኣማስኒኡዎም።

በቲ ኣቦይ ብህይወት ኣብ ዝበረሉ እዋን ክትትግብሮም ዝይከኣለት ኩሎም ድማ ክትትግብሮም ጀመረት። ብመገዲ'ዚ ተባዕ ስጉምቲ ናይ ምስጋና እናተሓገዘት ኩሉ በቲ ዝረኸበቶ ዕድላት ኣቢላ ሕልምታታ ንምምዛድ ተኣምር ናይ ህይወታ ዛረየ። ህይወታ ዳግማይ ብሓጎስ መልአ። እዚ ተኣምራታዊ ሓይሊ ናይ ምስጋና ንኣደይ ዳግማይ ህይወት ንኽህልዋ ኣኽኣሎ።

ንናይ ሎሚ ተኣምራታዊ ልምምድ፡ ኖቲ ኣብ ህይወትካ ዘቃጽል ዘሎ ጓህሪ ክትረኽቦ ኢኻ - ንእሉቱ ድማ ንዕኡ ናብ መገዲ ምስጋና ኣብልካ ናብ ወርቂ ክትቕይሮ ኢኻ። ሓደ ኣሸጋሪ ጭንቂ ዝመልኦ ወይ ዝተሰብረ ዝምድናኻ ክመሓየሽልካ እትደልዮ ምረጽ። እቲ ሰብ ኣብ ህይወትካ ዘሎ ይኹን ዘየለ ብዘየገድስ - እቲ ዝምድናኻ'ውን ዝሓለፈ ይኹን ወይ'ውን ኣብ ህይወትካ ዘየለ'ውን እንተኾነ ዘሸግር ኣይኮነን።

ምንጪ ጽሑፍ - መጽሓፍ 'እቲ ምስጢር'

ብዛዕባ ለውጢ ካብ ዝተባህለ

- ንዓለም ክትቕይር እንተ ደሊኻ ቅድም ኣተሓሳስባኻ ቀይር።
- ሓቀኛ ህይወት ምንባር ዝጅመር፡ ንኣሹቱ ለውጠታት ክትገብር ምስ እትጅምር እዩ።
- ህይወት ብለውጢ እምበር ብዕድል ኣይኮነትን እትመሓየሽ።
- ንለውጢ ኣይትፍራሕ፡ ንፍርሒ ለውጦ።
- ክትልውጦ ንዘይክኣልካ ተቐበሎ፡ ክትቕበሎ ንዘይክኣልካ ነገር ከኣ ለውጦ።
- ኣነ ኣብ ዓለም ዘለኹ ንዓለም ክቕይር እዩ።

ካብ ጥቕስታት ኣልበርት ኣይንስታይን

- ሓቀኛ ምልክት ለውጢ ዝመጽእ ብዘለካ ፍልጠት ዘይኮነ፡ ኣብ ኣእምሮኻ ብዝፍጠር ስእሊ እዩ።
- ዝኾነ ጌጋ ፈጺሙ ዘይፈልጥ ሰብ፡ ዝኾነ ነገር ፈቲኑ ዘይፈልጥ እዩ።
- ዝኾነ ነገር ብዝቐለለ ክትገልጾ እንተ ዘይክኢልካ፡ እቲ ሓሳብ ብግቡእ ኣይተረድኣካን ማለት እዩ።
- ንኹሉም ሽግራት ብሓደ ዓይነት ኣተሓሳስባ ኣይክንፈትሖን ኢና።
- ሓበሬታ ፍልጠት ኣይኮነን።
- ሰላም ንዓኣ ብዘለካ ምርዳእ እምበር፡ ብሓይሊ ኣይኮነትን እትዕቀብ።
- ናብ ተፈጥሮ ኣጸቢቕካ ብዝተዓዘብካ፡ ኩሉ ነገር ብዝበለጸ ክርድኣካ ክጅምር እዩ።

ካብዝን ካብትን

ሃብተሚካኤል ዕቑባስላሴ

ኣብ መዓልቲ ክንደይ ዝኣክል ማይ ኢና ክንሰቲ ዘሎና?

ማይ ሓደ ካብቶም ንደቂ ሰባት ካልኦት ህይወታውያንን ዘድልዩ መሰረታውያን ነገራት'ዩ። ኮይኑ ግን ኣድላይነቱ ሓደ ሰብ ብዝጠልቦ መጠን ዝውበረሉ ከበቢ፡ ኩነታት ኣየር፡ ናይ ስራሕ ኩነታት ናይ ኣካባቢ ሚዛን ይፈላለ። መዓልታዊ ዝተፈላለየ ትሕዝቶ ዘለዎም ፈሳሲ ብሰሩዕ ኣገባብ ምውሳድ ሰብነትና ማያዊ ትሕዝቶኡ ከይጎድል'ኳ ዝሕግዝ እንተኾነ፡ ነቲ ቀጻልነት ዘለዎ ግብኢ ሚዛን ማይ ኣብ ኣካላትና ንኽህሉ ዝዝውበር መዓልታዊ ክንወስዶ ዝግብኦና እኹል ጽሩይ ማይ ግን ብዘየኮ መለክዒ ክትክእ ኣይክእልን'ዩ። ስለዚ ሓደ ሰብ ኣብ መዓልቲ ክንደይ ዝኣክል መጠን ማይ ክሰቲ ከም ዘለዎ ንምፍላጥ፡ ዕድመኡ፡ ናይ ስራሕ ኩነታቱን መዓልታዊ ዘድልዮ ትሕዝቶ መግቢን ኣብ ግምት ከእቱ የድልዮ። ምኽንያቱ ነዞም ዝተጠቕሱ ረቛሒታት ኣብ ግምት ዘእተወ ኣጠቓቕማ ማይ ንስሩህይወታዊ ተግባራት ኣካላትና ብግቡእ ንኽፍጽሙ ስለ ዝሕብር። ብኣጠቓላሊ መዓልታዊ ጠለባትና ካብ ሰብ ናብ ሰብ ስለ ዝፈላለ፡ ንሓደ ሰብ ዘገልግል ውሱን ቀመር ኣጠቓቕማ ማይ የለን። ሰብ ሞያ ስነ-መግቢ፡ ሓደ ሰብ ንመዓልቲ 8 ብኬሪ ማይ ክሰቲ ከም ዘለዎ'የም ዝምዕዱ። ሰብ ሞያ ሓለዋ ጥዕና'ውን ነዚ ሓሳብ ይሰማምዕሉ እዮም። ብሓፈሻኡ ሓደ ሰብ ብዘበለሒ ማይ እንተ ሰተየ ዘምጽኣሉ ጉድኣት የለን። ይኹን'ምበር፡ ብዙሓት ሰብ ሞያ ጥዕና፡ ዓቕሉ ዝሓለፈ ማይ መዓልታዊ ምስታይ፡ ነቲ ኣብ ሰብነትና (ኣካላትና) ዝርከብ ትሕዝቶ ሶድየም ክጎድኦ ይኽእል'ዩ ዝብል እምነት ኣለዎም።

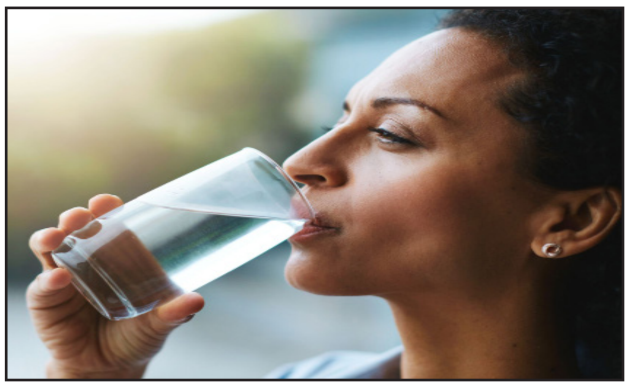

ብዛዕባ ኣሲዶ ኡሪኮ

ሓደ ሰብ ዕድመኡ ኣብ ኣርብዓታት ምስ በጽሐ ቃንዛ መላግቦ ምስ ዝስምዖ ብቑዓትምኒት ኣብ ግምት ዘእትዎ ዓይነት ሕማም ኣሲዶ ኡሪኮ (Acido Urico) እዩ። ከም ዝፍለጥ፡ ሰብነት ዋህዮ ብዝተባህለ ዝደቀቐ ህያው ዝተነድቀ እዩ። ኣብ ውሽጢ'ዚ ዋህዮ ኣዝዩ ሕልኽላኽ ቀመማዊ መስርሕ ይካየድ። ዳርጋ ንኹሉ ንጥፈታት ናይ'ቲ ዋህዮ ዝቈጻጸር ክፍሊ ዋህዮ ኩኑ ኑክሌስ ይብሃል። ዘይንቡር ወህለላ ዩሪክ ኣሲድ ብምልክት ሕማም ምስ ዝገለጽ ኣሲዶ ኡሪኮ ተባሂሉ ይጸዋዕ። ኣሲዶ ኡሪኮ ኣብ ደቂ ተባዕትዮ ኣብ ማእከላይ ዕድመ ክኸሰት ተኽእሎ ኣሎ። ኣብ ደቂ ኣንስትዮ ግን እቲ ኤስትሮጅን ተባሂሉ ዝፍለጥ ኣንስታይ ሆርሞን ንዩሪክ ኣሲድ ምስ ሽንቲ ናይ ምውጻእ መስርሕ ስለ ዘቀላጥፍ፡ ኣብ ግዜ ንእስነት ኣይርኣን እዩ። ድሕሪ ንጽፈ-ጽግያት ኣብ ዘሎ ግዜያት ግን፡ መጠን ናይ'ቲ ሆርሞን ስለ ዝንክይ፡ ኣቺዶ ኡሪቺ ክኸሰት ይኽእል።

ቅጽበታዊ ነድሪ መላግቦ ሃንደበት ዝኸሰት ዓይነት ኮይኑ፡ ዳርጋ 75% ኣብ መላግቦ ናይ ኣጻብዕቲ እግሪ ብፍላይ ከኣ ኣብ ዓባይ ዓባይቶ እግሪ ይረአ። ኣብ ዓንኰር-ዓንኰሪትን መላግቦ ብርክን'ውን ክኸሰት ይኽእል። ሙብዛሕትኡ እዋን ብሓደ መላግቦ ይጅምር። እቲ ዝተንከፈ መላግቦ ሕበጥ፡ ምቕያሕን ቃንዛን ኣለዎ። ዚ ንምክልኻል ኣልኮላዊ ትሕዝቶ ዘይብሉ ፈሳሲ ክውሰድ ይግባእ። እቲ ካልእ ዕውት ኣገባብ ክንክን ጥዕና መላግቦታት ከኣ ኣካላዊ ምውስዋስ እዩ።

ካሜሮን ድያዝ

ካብ 1988 ክሳብ 1993 ሞዴለስት ኮይና'ያ ሰሪሓ - ኣመሪካዊት ተዋሳኢት ካሜሮን ድያዝ። ኣብ 90ታት 'ዘ ማስክ'፡ 'ማይ በስት ፍሬንድስ ውዲንግ' ከምኡ'ውን 'ዘር ኢዝ ሳምቲንግ ኣባውት ሜሪ' ዝርከብኦም ፊልምታት ምስ ሰርሐት'ያ ኣብዚ ሞያ ዘለዋ ብቕዓት ጎሊሑ ተራእዩ። ኣብቲ ሽው እዋን'ያ እምበኣር፡ ሓንቲ ካብቶም ፍሉጣት ተዋሳእቲ ናይ ዓለምና ኮይና ዝተቐልቀለት። ብ30 ነሓሰ 1972 ኣብ ሳንድያጎ - ካሊፎርንያ ዝተወልደት ካሜሮን፡ ጓል 16 ዓመት እንከላ'ያ ካብ መንበሪ ገዛኣ ወጺኣ። ዝኣድ ቁመናን መሳጢ መልክዕን ዕድል ስራሕ ከፊቱላ። ኣብ ንእስነታ ካብ ቤታ ክትፍለ ዘየሰከፍ ኣይነበረን። ወለዳ ግና፡ ብሩህ መጻኢ ጓሎም ኣይተኸወለሎምን።

'ሺ ኢዝ ኖ ኤንጀል' ጓል 19 ዓመት ጎርዞ ከላ ዝዮጸየታ ፊልም' ነይሩ። ዝኾነ ናይ ምውሳእ ትምህርቲ ዘይወሰደትን እኹል ተመክሮ ዘየዋህለለትን ካሜሮን፡ ድሕሪ እዚ ስራሕ ኣብ 'ዘ ማስክ' ዝርእስታ ካልእ ፊልም'ያ ክትሰርሕ ተሓጺያ። ዘ ማስክ እናተሰርሐት እንከላ ከኣ፡ ካሜሮን ፍልጠታ ንምዕምባቕ ሓጋዚ ጽሑፋት ተንብቡ ነበረት። ዘ ማስክ ኣብ 1994 ናብ ዕዳጋ ምስ ወረደት ሓንቲ ካብተን 10 ቀዳሞት ፊልምታት ናይቲ ዓመት ኮይና ክትርቋሕ እንከላ፡ ተራ ካሜሮን ዝዚፍ ነበረ። ከም ወጽኢቱ ድማ፡ ካሜሮን ንብዙሓት ሽልማታት ተረቚሓት። ኣብ 1996 'ሺ ኢስ ዘ ዋን'ን 'ሄድ ኣባቭ ዋተር'ን ዝሰርሓተን ፊልምታት እየን ነይረን።

ካሜሮን ኣብዚ ስራሕ ብዙሕ ናእዳ ኣትሪፋ'ያ። ዚ ከም መንጠሪ ባይታ ተጠቒማ ከኣ፡ ብመሰረት ኣቐዲማ ዝሓንጸጸቶ መደብ ኣብ ምስራሕ ዓበይቲ ፊልምታት ከተተኩር ጀመረት። 'ማይ በስት ፍሬንድስ ዌዲንግ'ን 'ኣ ላይፍ ለስ ኦርዲናሪ'ን ከኣ፡ ንዓኣ ክጸብያ ዝጸንሓ ክማስለ ኣብ 1997 ዝተዘርግሓ ካሜሮን ዝዮጸየትለን ብሉጻት ፊልምታት እየን። ኣልግዐ ኣቢላ ኣብታ ንስምዒት ተዓዚቢታ ዝረኸበት 'ዘር ኢዝ ሳምቲንግ ኣባውት ሜሪ' ዝተሰምየት ፊልም ዝሰርሐት ካሜሮን፡ ዝበለጸት ተዋሳኢት ተባሂላ ንሽልማት 'ጎልደን ግሎብ ኣዋርድ' ተረቚሓት።

ካብ 1998 ክሳብ 2000 ካሜሮን ኣብ ብዙሓት ፊልምታት ከም ቀንዲ ገጸ ባህሪ ኮይና ሰርሐት። 'ቲንግስ ዩ ካን ቴል ጃስት ባይ ሉኪን ኣት ሄር'፡ 'ቨሪ ባድ ቲንግስ'፡ ካልኦትን ገለ ካብተን ኣብቲ እዋን ካሜሮን ዝሰርሓትለን ብሉጻት ፊልምታት እየን።

ኣብ 2003 ኣብ 'ጋንግስ ኦፍ ኒውዮርክ' ብምስራሕ ንጁሊያ ሮበርትስ ሰዒባ ሳልሰይቲ ኮይና ብምዕዋት 20 ሚልዮን ዶላር ዝረኸበት ካሜሮን፡ ኣብ 2005ን 2006 'ኢን ሄር ሹዝ' ን 'ዘ ሆሊደይ'ን። ኣብ 2011 ከኣ ኣብ ፊልም 'ባድ ቲቸርስ' ሰሪሓ ነይራ። ብዘይካ'ዚ ኣብ ብርክት ዝበሉ ናይ ቴለቪዥን ምርኢታት እውን ተሳቲፋ'ያ። ክሳብ 2018 ፊልምታታ ኣብ ኣመሪካ ልዕሊ 3 ቢልዮን ዶላር ኣታዊ ብምርካብ ኣብ ውሽጢ ሃገር ኣብ ቦክስ ኦፊስ ሓሙሻይ ዝለዓለ ኣታዊ ዝረኸበት ተዋሳኢት ኮይና ነይራ። ገና ኸኣ ብምሉእ ዓቕማ ትሰርሕ ኣላ።

ቅዛነት

ኣብ'ዚ ዘለናዮ ግዜ ቅዛነት ሓደ ካብ'ቲ ንደቂ ሰብ ኣሻጋሪ ኮይኑ ዘሎ ኣብ ኩሉ ዕድመ ዝረኣ ናይ ስነ ኣእምሮ ብድሆ እዩ። ቀዳሞት ፈላጣት ናይ ስነ-ኣእምሮ ብመሰረት ኣኾልጺኦም ካልኣይ ስሙ ንቕዛነት "ሜላንኮሊያ" እዩ። ኣብ ካልኣይ ዘመን ዝነበረ ኣሬቲዩስ ዝተባህለ ሓኪም ከኣ ንኣብነት፡ ንቕዛነት ዘለዎ ሰብ ከም ሕዙን፡ ዘይግዱስ፡ ተስፋ ዘይብሉን ድቃስ ዝሰኣነን ጌሩ ይገልጾ። ናይ ሕክምና ሰብ ሞያ፡ ንቕዛነት ሰዓል ናይ ስነ-ኣእምሮ ኢሉም እዮም ዝገልጽዎ። ዝቓዘ ሰብ ንህይወት ብጸቢብ ማዕጾት ናይ ኣዒንቲ እዩ ዝርእዮ። መብዛሕትኡ ግዜ ድማ፡ ክሓውዩ ከም ዘይክእሉ ኩሉ ነገር ተስፋ ከም ዘይብሉ፡ ዋላ እውን ዝጸዓሩ እንተ ጸዓሩ ዝልወጥ ነገር ከም ዘየሉ እኳ ደኣ ይገድድ ከም ዘሎ ገይሮም ይሓስቡ። ማዕረ እዚ ድማ፡ ዝቓዘዩ ዘለዉ ህይወቶም ንድሕሪ ሕጂ ናብ ንቡር ከም ዘይትምለሰን ንመጻኢ ክርእይዎ ዘለዎም ብርሃን ደብዚዙ ምኻኑን ይርድኦም። ናይ'ዚ መወዳእታ ድማ፡ ኻፍሰቅትለትን ምስኡ ዝተሓሓዙ ኣሉታውያን ወጽኢታትን ይኸውን። ናይ ቅዛነት ኣሉታዊ ወጽኢቱ ነቲ ዝሓመመ ሰብ ጥራይ ዘረኽብ ብዘይምኻኑ እዩ። ሓያል ድሌት ናይ ሓገዝ ካብ ኣዕሩኽቱን ወለድን፡ ሓያል ናይ ምጽዋር ክእለትን ምዕጋስን ዝሓትት እዩ። "ሕርቃን ቀንዲ መግለጺ ቅዛነት ስለ ዝኾነ፡ ሓደ ዝቓዘ ወላዲ ኣብ ደቁ ዝህልዎ ናይ ሕርቃን ግብረ-መልሲ ከበድ ክኸውን ቅቡል እዩ" ይብል ሓኪም ደሚትሪ ፓፖለስ። ዚ ግና፡ ከይኖሩ እንከሎ ክትጥንቀቐሉ ኣገዳሲ ምኻኑ እዩ ዝኣምን። ጠንቂ ቅዛነት ወይ ሜላንኮሊያ ብመብዛሕትኦም ክኢላታት ክሳብ ሕጂ ክፍለጥ ዘይተኻእለ'ኳ እንተኾነ፡ ንገለኦም እቲ ጠንቂ ናይ ስርዓት ቀመም ዘይምርግጋእ (ኬሚካል ኣምባላንስ) ክኸውን እንከሎ፡ ንዕኡ ክፍወስ ዝኽእል ድማ መድሃኒታዊ ኣገባብ ምኽታል ምዃኑ ይኣምኑ። ንካልኦት ድማ ጠንቂ ቅዛነት፡ ኣዝዩም ልቢ ዝትንክፉ ሕሉፍ ክስተታት ክኸውን ከም ዝኽእል ይኣምኑ። ሞያውያን ኣማኸርቲ ከም ዝገልጽዎ፡ ሜላንኮሊያ ወይ ቅዛነት፡ ሓያል ግዜ ግብረ-መልሲ ናይ ሕማቕ ኣጋጣሚታት ኮይኑ እዩ ዝርከብ። ስለዚ እዩ ከኣ ኣብ ቅዛነት ሕርቃን ከም ጠንቅን ተርእዮ ናይ'ቲ ሕማምን ክኸውን ዝኽእል። "ዝኾነ ቁም ዝሕዝ እቲ ተጠቒዑ ዘሎ ሰብ ክሕጎሶን ክሐይን እቲ ዝበለጸ ምርጫ እዩ።

እቲ ብዘይካ'ዚ ሕማም ዘለዎ ዘሎ ዜና ከኣ፡ መብዛሕትኦም እቶም ዝተጠቕዑ ሰባት ይሓውዩ ምኳኖም እዩ። ሞያውያን እዚ ዓውዲ ከም ዝሕብርዎ፡ 80 ካብ 100 ካብቶም ዝተጠቕዑ ግዳያት'ዚ ሕማም ድሕሪ ሕክምና ወጽኢታዊ ኩነታት ጥዕና ለቢሶም ይረኣዩ። ካብዚ ሕማም ወላ እውን እንተ ተለኸፍካ ናጻ ንምኳን ንጡፍ ኣገባብ ኣካቢብ፡ ከምኡ ድማ ኣፍሪዱን ጥቕሚ ዘለዎ ናብራን ምንባር ኣገዳሲ'ዩ። ሕክምናዊ ሓገዝ ንቕዛነት ኣገዳሲ'ዩ - ክትጥቀመሉን ከይትጥቀመሉን ግና ግላዊ ምርጫ እዩ። ብዙሕ ግዜ ኣብ ሽግራት ትኣቱ እንተ ሃሊኻ ሓደ መዓልቲ ክኸብደካ ስለ ዝኽእል ሓገዝ ምሕታት ጸቡቕ'ዩ።

ሃንደበታዊ ለውጢ ኣብ ሕብረተሰባኣዊ ኩነታት፡ ምስዕራር ናይ ኣዝታዊ ባህርያት፡ ዘይሓለፍታውነት፡ ጸረ ሕብረተሰብ ዝኾኑ ባህርያት ምንጽብራቕን... ካልእን ንስርዓተ ሓበሬታ ከም ዝዳነቤል ጌሩ ቅዛነትን ካልእ ዓይነት ሕማማት ስነ-ኣእምሮን ከስዕብ ይኽእል።

> ### ጥቕስታት ሕብራዊት ብርዒ
>
> - "ገለ ሰባት ኣብቲ ጸገሮዳ እሾኽ ስለ ዘሎ ይሓዝኑ እዮም። ኣነ ግና ኣብቲ እሾኽ ጽገረዳ ስለዘሎ ሕጉስ እየ።" - **ፒቶር**
> - "እቶም ንናጽነት ካልኦት ዝፍጉ ናጽነት ኣየድልየምን እዩ።" - ኣብርሃም ሊንከን
> - "ሰባት ከምቲ ክኾኑልካ እትደልዮም ዘይምዃናም ኣይትሕረቕ፡ ምኽንያቱ ንዓኻ ርእሰኻ ከምቲ ትደልዮ ስለ ዘይትኸውን።" - **ቶማስ ከምፒስ**
> - "ዕርክነት ንልብታት ብሓደ ዝጠምር ወርቃዊ ገመድ እዩ።" - **ዘይተፈልጠ**
> - "ምንባር በቲ ዘለና ክኸውን ከሎ፡ ህይወት ግን ኣብቲ ብፍቕሪ ተተባቢዕና ንኻልኦት እንህቦ ሓገዝ ይምስረት።" - **ዊንስተን ቸርችል**
> - "ዓቕሊ ዝጸበበ ሰብ ዓለም ጸቢብ'ያ። ንትስፉዋት ግን ዓለም ልዕሊ ዓቕን ገፋሕ ኢያ።" - **ኣሻንቲ**

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት	መደብ
09:00	ሃገራዊ መዝሙር
09:05	ፊዮሪና
09:45	ድራማ
10:25	ኤርትራ 77 1ይ ክፋል
11:00	ማእገር
13:00	ደቀተራት ኣብ ስትድዮ ቀጥታ
14:00	ሞዚቃ
16:30	ፊልም እንዳዘዮም
17:05	ተኸታታሊት ፊልም ቀለቤት ልቢ ተዋሳኢ 2ይ
17:45	ወድድር መን ዘበረ 2ይ
18:15	መደብ ህርመት
19:10	30 ዓመታት መኸተ
20:00	ዜና (ትግረ)
20:15	እትመት
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ወድድር ሓፈሻዊ ፍልጠት ቡያ
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:10	መደብ ኢድኣት
22:30	ዜና (እንግሊዝ)

ሰኑይ

ሰዓት	መደብ
12:00	ሃገራዊ መዝሙር
12:02	ድራማ
12:30	ዜና (ትግርኛ)
12:50	ዜና ስፖርት
12:55	ዕላል ጥበባት
13:30	ዜና (ዓረብ)
13:45	ሄሎ ደባይዋ
15:30	ኤርትራ 77 (2)
17:00	ዜና (ትግርኛ)
17:15	ደርፌ
17:30	ዜና (ዓረብ)
17:40	ደረት ቃና
18:45	ሳይዳ
19:25	30 ዓመታት መኸተ (2)
20:00	ዜና (ትግረ)
20:15	ሰሙናዊ ፍጻሜታት ስፖርት
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ማህደር
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:10	ኢዳኣት (3)
22:30	ዜና (እንግሊዝ)

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

VACANCY ANNOUNCEMENT

Eritrea-Sichuan Mineral Construction Corp LTD. (ESMC/ENFI) is inviting applicants for the following positions for Asmara Copper-Gold Polymetallic Project Site.

Position-10: Surveying Engineer
Department: Processing Plant and Tailings Storage Facility
Number Required: 03
Contract Type: Definite (One Year)

Major Duties and Responsibilities
- Coordinate daily survey work.
- Monitoring project quality and progress.
- Normalizing data in the office work.
- Maintenance and Serving of Surveying Instrument.

Qualification and Other Skills
Education:
- Bachelor Degree in Surveying and Mapping Engineering.

Work experience:
- Holding relevant certificates or professional titles.
- Familiar with relevant Chinese and local standards.
- Proficient in written and spoken English & Eritrean or Chinese & English.
- More than 1 years of experience in surveying.

Additional skills and abilities:
- Skillfully operate various measuring instruments.
- Master the use of CAD, CASS and other drawing software.
- Have a very good sense of teamwork.
- Strong organization and coordination ability.
- Good communication skills.

Position-11: Civil Engineer
Department: Processing Plant and Tailings Storage Facility
Number Required: 03
Contract Type: Definite (One Year)

Major Duties and Responsibilities
Responsible for the coordination and management of the project civil engineering engineers, and good supervision and management. Cooperate with project manager to complete project management
- Assist Technical Director in drawing review and technical disclosure.
- Overall management of construction site, responsible for project quality, safety, schedule and cost.
- Report the project schedule to the project manager on time.
- Assist the communication among designers at the site and in the Institute.
- Complete other tasks assigned by project manager.

Qualification Requirement
Education:
- Bachelor's degree in Civil Engineering

Work experience:
- 5 years and above experience in EPC projects or mining projects.
- Command of English writing and speaking.
- Professional Engineer certificate approved by China or Eritrea
- At least three similar project working experience

Additional skills and abilities:
- Good at CAD, EXCEL PPT and other computer software
- Familiar with mine development process, equipment installation industry, mine design, production organization, safety management and other capabilities
- Ability to form and lead teams
- Have the ability to find problems and solve problems alone
- Basic communication skills in Chinese and English

Position-12: Production Scheduler
Department: Processing Plant and Tailings Storage Facility
Number Required: 03
Contract Type: Indefinite

Major Duties and Responsibilities
- Developing project schedule, and execution after approval by PM
- Monitoring the schedule performance for design, procurement and construction
- Prepare and inspect the records, advises and reports from project site
- Report to control manager monthly by monthly progress report

Qualification Requirement
Education:
Technical college degree

Work experience:
- Over 3 years of working experience in related fields.
- International Engineering, Procurement and Construction project, overseas project management experience is preferred
- Applicants who can speak and write in good Chinese and English is preferred.
- Have a good knowledge of the engineering and technology Standards, Procedures and Specifications
- Working Experience in design and consulting institute is required

Additional skills and abilities:
- Excellent language expression skills
- Excellent communication, coordination and project management skills
- Proficient in operating the progress management software (operating P6 software is required for this position).

General Information and Other Requirement
- Place of Work: Asmara Project Sites
- Salary: As per Company salary scale
- Type of Contract: Definite

Additional Requirement for Nationals:
- Having fulfilled his/ her National Service Obligation and Provide evidence of Release Paper from Ministry of Defense.
- Present Clearance from current/ last employer or Unemployment card from Labor office.
- Testimonial documents to be attached (CV, work experience credential, a copy of your National Identity card etc.)
- Only shortlisted applicants will be considered as potential candidates for an interview.
- Application documents will not be returned to sender.
- All application should be sent through the post office.
- Deadline for application; 07 days from the date of publication on the newspapers

Address: Please mail your application to;
Eritrea Sichuan Mineral Construction CORP. LTD (ESMC)
P.O. Box. 4832 Asmara, Eritrea

Note to None Eritrean applicants:
Please send a copy of your application to
Aliens Employment permits Affairs,
P.O. Box 7940 Asmara, Eritrea

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

Vacancy Announcement

Eritrea-Sichuan Mineral Construction Corp LTD. (ESMC/ENFI) is inviting applicants for the following positions for Asmara Copper-Gold Polymetallic Project Site.

Position-13: Electrical & Mechanical Engineer
Department: Processing Plant and Tailings Storage Facility
Number Required: 03
Contract Type: Definite（One Year）

Major Duties and Responsibilities

- Responsible for the installation and maintenance of the mechanical and electrical equipment of the project department
- Responsible for the installation and technical guidance of the installation engineering
- Responsible for communicating and coordinating with the owner to solve the installation technical problems during the construction process
- Prepare the construction measures within the scope of my responsibility, and supervise and inspect the implementation of the measures
- To guide the installation and maintenance of mechanical and electrical products (electronic control parts)

Qualification Requirement
Education:
Bachelor degree or above

Work experience:

- Over 3 years of working experience in related fields.
- International Engineering, Procurement and Construction project, overseas project management experience is preferred
- Applicants who can speak and write in good Chinese and English is preferred.
- Have a good knowledge of the engineering and technology Standards, Procedures and Specifications

Additional skills and abilities:

- Excellent language expression skills
- Excellent communication, coordination and project management skills
- Proficient in operating the progress management software (operating P6 software is required for this position).

Position-14: Construction Crew leader
Department: Processing Plant and Tailings Storage Facility
Number Required: 03
Contract Type: Indefinite

Major Duties and Responsibilities

- Assist the production manager in the construction site production and safety management
- Understand the construction personnel, equipment, reasonable allocation of construction personnel and construction equipment
- Familiar with the construction technology, according to the specifications and process standards, scientific management, careful construction, to ensure the project progress and project quality

Qualification Requirement
Education:
Senior middle school

Work experience:

- Over 10 years of working experience in related engineering and construction fields.
- International Engineering, Procurement and Construction project, overseas project management experience is preferred
- Applicants who can speak in good Chinese and English is preferred.
- Have a good knowledge of the engineering and technology Standards, Procedures and Specifications

Additional skills and abilities:

- Excellent language expression skills
- Excellent communication, coordination and project management skills
- Be a good team leader

General Information and Other Requirement

- Place of Work: Asmara Project Sites
- Salary: As per Company salary scale
- Type of Contract: Definite

Additional Requirement for Nationals:

- Having fulfilled his/ her National Service Obligation and Provide evidence of Release Paper from Ministry of Defense.
- Present Clearance from current/ last employer or Unemployment card from Labor office.
- Testimonial documents to be attached (CV, work experience credential, a copy of your National Identity card etc.)
- Only shortlisted applicants will be considered as potential candidates for an interview.
- Application documents will not be returned to sender.
- All application should be sent through the post office.
- Deadline for application; 07 days from the date of publication on the newspapers

Address: Please mail your application to;
Eritrea Sichuan Mineral Construction CORP. LTD (ESMC)
P.O. Box. 4832 Asmara, Eritrea

Note to None Eritrean applicants:
Please send a copy of your application to
Aliens Employment permits Affairs,
P.O. Box 7940 Asmara, Eritrea

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

Vacancy Announcement

Eritrea-Sichuan Mineral Construction Corp LTD. (ESMC/ENFI) is inviting applicants for the following positions for Asmara Copper-Gold Polymetallic Project Site.

Position-16: Logistics Officer
Department: Processing Plant and Tailings Storage Facility
Number Required: 02
Contract Type: Definite (One Year)

Major Duties and Responsibilities
- Responsible for the collection and submit of documents needed for customs clearing.
- Responsible for customs clearing.
- Responsible for logistics arrangements and transportation coordination in Eritrea.
- Making sure that all goods be delivered to site safe and sound from the port.

Qualification Requirement
Education:
Bachelor degree or above in Logistics

Work experience:
- Over 3 years of working experience in related fields.
- International Engineering, Procurement and Construction project, overseas project management experience is preferred.
- Applicants who can speak and write in good Eritrean/English or Chinese/English is preferred.
- Have a good knowledge of logistics and transportation specifications.

Additional skills and abilities:
- Excellent language expression skills
- Excellent communication, coordination and project management skills
- Assertiveness
- Good interpersonal skills

Position-17: Quantity Surveyor
Department: Processing Plant and Tailings Storage Facility
Number Required: 01
Contract Type: Indefinite

Major Duties and Responsibilities
- Responsible for the quantity survey according to milestones.
- Be in charge of interim application to the Client.
- Measuring construction works on-site
- Cost forecasting-It's vital that a client knows how much each phase of a project will cost. Quantity surveyors gather information about everything that needs to be paid for - from staff time to materials and equipment - and create cost plans to predict the overall budget required, as well as the price of each contract involved.
- Monitoring profit and loss-Every project is different and some areas of a build may end up coming in above or below the predicted budget. Quantity surveyors monitor spend regularly throughout a build to ensure that costs are on track.
- Identifying and weighing up commercial risks
- Ensuring projects meet legal and quality standards
- Submitting regular budget reports

Qualification Requirement
Education:
Bachelor degree or above in related fields

Work experience:
- Over 5 years of working experience in the quantity surveying in field of nonferrous mining area.
- International Engineering, Procurement and Construction project, overseas project management experience is preferred.
- Applicants who can speak and write in good Eritrean/English or Chinese/English is preferred.

Additional skills and abilities:
- Excellent language expression skills
- Excellent communication, coordination and project management skills
- Assertiveness
- Good interpersonal skills

Position-18: Materials Controller
Department: Processing Plant and Tailings Storage Facility
Number Required: 01
Contract Type: Indefinite
Major Duties and Responsibilities
- Put forward the materials requisition plan supplied by the Owner according to drawings and project schedule.
- Review the materials requisition plan supplied by other party according design drawings and project schedule.
- Be accounted for any gaps or omissions on the materials requisition plan.

Qualification Requirement
Education:
Bachelor degree or above in mining/mineral processing or related design specialty.

Work experience:
- Over 5 years of working experience in the field of nonferrous mining area.
- International Engineering, Procurement and Construction project, overseas project management experience is preferred.
- Applicants who can speak and write in good Eritrean/English or Chinese/ English is preferred.
- Have a good knowledge of logistics and transportation specifications.

Additional skills and abilities:
- Excellent language expression skills
- Excellent communication, coordination and project management skills
- Assertiveness
- Good interpersonal skills

General Information and Other Requirement
- Place of Work: Asmara Project Sites
- Salary: As per Company salary scale
- Type of Contract: Definite

Additional Requirement for Nationals:
- Having fulfilled his/ her National Service Obligation and Provide evidence of Release Paper from Ministry of Defense.
- Present Clearance from current/ last employer or Unemployment card from Labor office.
- Testimonial documents to be attached (CV, work experience credential, a copy of your National Identity card etc.)
- Only shortlisted applicants will be considered as potential candidates for an interview.
- Application documents will not be returned to sender.
- All application should be sent through the post office.
- Deadline for application; 07 days from the date of publication on the newspapers

Address: Please mail your application to;
Eritrea Sichuan Mineral Construction CORP. LTD (ESMC)
P.O. Box. 4832 Asmara, Eritrea

Note to None Eritrean applicants:
Please send a copy of your application to
Aliens Employment permits Affairs,
P.O. Box 7940 Asmara, Eritrea

ምልክታት

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

VACANCY ANNOUNCEMENT

LIBYAOIL ERITREA is inviting applicants for the following vacant position.

1. POSITION: Internal Auditor & Controller (01)
PLACE OF WORK: Asmara
TYPE OF CONTRACT: Indefinite

Principal Functions and Accountabilities

- Carry out an internal control review to ensure adherence to procedures.
- Review process procedures to ensure critical control steps are incorporated.
- Follow up to ensure corrective measures to close controls gaps are taken timely and effectively.
- Conduct periodic visit to Terminals & Plants and review controls around stock management & accounting.
- Attend and participate in Oil Loss Meeting and any other Control meeting.
- Ensure the Approval Authority Guidelines is accurately implemented on an on-going basis.
- Verify all payments over pre-set limits as an Internal Controls Verifier & check personal expense statements as per the Approval Authority Guidelines.
- Ensure competitors are charged out timely and follow-up for payment.
- Compile throughput stock summary and provide provisional income from through-putters.
- Compile throughput stock loss document and ensure correct booking are done.
- Attend and participate in Credit Committee Meeting.
- Coordinate SHE activities and compile SHE data for the department.
- Conduct periodic visit to Terminals & Plants and review SHEMS implementation progress.
- Follow up to ensure SHE incidents are reported, investigated and final report compiled timely.
- Participate in SHEMS gap assessment / audits.
- Develop Audit Plan (AAP) using an appropriate risk-based methodology, including any risk or control concerns identified by management and submits that plan to the GM for review and approval as well as periodic updates.
- Implement the AAP, as approved, including, as appropriate, any special tasks or projects requested by the GM. Evaluate and assess significant new or changing services, process, operations and control processes coincident with their development, implement and/or expectation.
- Keep the GM informed of emerging trends and successful practices in internal auditing.
- Provide key performance measurement targets and results to the GM.
- Assist in the investigation of suspected fraudulent activities and other Business Control Incidents (BCIs) when requested within the company and notify the GM of the results.
- Report as to the effectiveness of the system of Internal Control.
- Report notable control issues, including potential improvements and agreed actions.
- Provide information on the status and results of the Annual Audit Plan (AAP) and of the adequacy of audit resources.
- Design, maintain and resource on effective and efficient internal audit organization.
- Maintain internal audit methodology.
- Have unfettered access to all functions, records, properties and personnel.
- Have direct access to the GM.
- Allocate resources, set frequency, select subject, determine scope of work, and apply techniques required.
- Obtain the necessary assistance of personnel in units of the organization where they perform audits, as well as other specialized services from within or outside the organization.

Requirements

Education & Experience	Competencies/Training Requirements	Others
Degree in Accounting or Business with 10 years or more experience preferably in Oil and Gas Industry	• Sound knowledge of the business processes, backed by a good knowledge of company policies and requirements. • Sound Inter-personal skills, able to establish a rapport with employees at all levels in the organization.	

General information and other requirements

- Salary: As per the company salary scale.
- Having fulfilled his /her national service obligation and provide evidence of release paper from the Ministry of Defense.
- Present clearance paper from current/last employer.
- Documents to be attached (CV, work experience credentials, a copy of National Identity Card etc)
- Only shortlisted applicants would be considered as potential candidates for an interview.
- Please submit your application to Libya Oil Eritrea P.O.Box 845 or to the HR department at the Head office.
- Dead line for application is 10 days from the day of publication in the newspaper.

ሓዳስ መጽሓፍ ንተማሃሮ

ንፍቱዋት ተማሃሮ ደቅና፡ ‘ሓልዮት 2’ ዘርእስታ መጽሓፍ ኣብ ዕዳጋ ተዘርጊሓትልኩም ኣላ፡፡
‘ሓልዮት 2’ ዛንታታት፡ ጽውጽዋያት፡ ክልተ ዓይነት እተመሳቐለ ቃላት፡ ቃላት ድለዩ፡ ግድል ደደ ዝብል ትሕዝቶ ኣለዎ፡፡ መጽሓፍ ‘ሓልዮት 2’ ንዓኹም ንምምሃርን ኣተሓሳስባኹም ንምስፋሕን ብበሉጻት ሰእልታት ዝወቀበት ብልጽቲ መጽሓፍ እያ፡፡

ኣንብብዋ!! ብዙሕ ትምህርትን ቁም ነገርን ኣለዋ!!

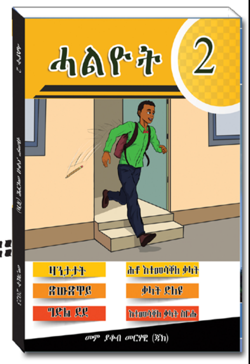

ዋና ኣከፋፋሊ፡ ሰቲት ስተሽነሪ
ተለፎን፡ 07222010

ደራሲ፡ መም ያቆብ መርሃዊ (ጃክ)
ሞባይል፡ 07190414

ስፖርት

ተስፋልደት መብራህቱ

ስፖርታዊ ውድድራት ኣብያተ-ትምህርቲ ዞባ ማእከል - 2022/2023 ተዛዚሙ

"ኣብያተ ትምህርቲ ምንጪ ስፖርታዊ ክዋኽብቲ" ኣብ ትሕቲ ዝብል ቴማ፡ካብ 4 ክሳዕ 6 ግንቦት ክካየድ ዝቐየ ስፖርታዊ ቅነ ተመሃሮ ኣብያተ ትምህርቲ ዞባ ማእከል፡ ዝሓለፈ ቀዳም ላዕለዎት ሓለፍቲ መንግስቲ፡ ሃገራውያን ማሕበራት፡ ካልኦት ዕዱማት ኣጋይሽን ኣሽሓት ተመሃሮን ኣብ ዝተረኽብሉ ኣብ ስታድዮም ኣስመራ ብልዑል ማዕረግ ተዛዚሙ።

እዚ ንኣስታት 8 ኣዋርሕ ክካየድ ዝወርሐ ስፖርታዊ ውድድራት፡ ኣብዚ ናይ መዛዘሚ ዕለት ሰለስተ ጸወታታት ኩዕሶ እግርን ዝተፈላለዩ ርሕቀት ዝበርም ውድድራት ኣትሌቲክስን እዩ ኣካይዱ።

ድሕሪ ዕረፍቲ ኣብ ዝቐጸለ ጸወታ፡ ሓርነት ኣብ መበል 84 ደቒቕ ፍጹም ቅላዕ መቕጸዕቲ ረኺባ፡ ኢስርም መሓሪ ከኣ ናብ ሽቶ ብምልዋጥ - ሓርነት ካብ ድሕረት ተበጊሳ መራሕነት ናይዚ ግጥም ከም እትሕዝ ገበረ። ተጻወትቲ ኣስመራ ሓፈሻዊ ማዕረ እትገብርም ሽቶ ንምርካብ'ኳ እንተተጋደሉ ክሰልጦም ኣይከኣለን። እቲ ግጥም እምባኣር - ብዓወት 2ይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ሓርነት 2፡1 ተዛዚሙ።

ኣብ ናይ ደቂ-ኣንስትዮ ናይ ፍጻሜ ጸወታ፡ 2ይ ደረጃ ኣብያተ ትምህርቲ ባርካን ኣስመራ ሓፈሻውን እየን ተጻዊተን። ባርካ ቀዳማይ ዕረፍቲ ኣብ ዝበረ ግጥም

ጠቕላሊ ሓለቓ ስታፍ ሚኒስትሪ ምክልኻል ጀነራል ፊሊጶስ ወልደዮሃንስ፡ ኑቲ ናይ መዛዘሚ ጸወታ ኩዕሶ እግሪ መርቑ ድሕሪ ምኽፋት - 2ይ ደረጃ ኣብያተ ትምህርቲ ሓርነትን ኣስመራ ሓፈሻውን እየን ናይ ፍጻሜ ጸወታ ንምክያድ ናብ ሜዳ ወሪደን።

ኣብ ናይ ቀዳማይ ዕረፍቲ ዝበረ ጸወታ፡ ሓፈሻዊ ኣብ ቀዳሞት 15 ደቓይቕ ንጸወታ ተቖጻጺራቶ ነራ ኢያ። ኣብ 10ይቲ ደቒቕ ናይቲ ግጥም ከኣ ካብ ኤሽን የናስ ብዝረኸበታ ሽቶ 1፡0 ክትመርሕ ጀሚራ። ብድሕሪ እዛ ሽቶ ተረጋጊኣ ናብ ጸወታ ዝተመልሰት ሓርነት፡ ኣብ መበል 38 ደቒቕ ካብ ሙኽታር ዑስማን ማዕረ ዘበረታ ሽቶ ብምርካብ ናብ ጸወታ ተመልሰት። ንዕረፍቲ ከኣ 1፡1 ተፈላሊየን።

ብመንገዲ የርካቢል ኤፍሬምን ኤልሳ የሃንስን ብዝቖጸረትን 2 ሽቶታት፡ 2፡0 መራሒ ንዕረፍቲ ወጺኦን። ድሕሪ ዕረፍቲ ኣብ ዝበረ ግጥም ዝተመዝገበ ተዋሳኺ ሽቶ ብዘይ ምንባሩ ከኣ፡ እቲ ግጥም ብዓወት 2ይ ደረጃ ቤት ባርካ 2፡0 ተዛዚሙ። ድሕሪ እዚ ግጥም፡ ምዕራግ ካርኒቫል ኣብያተ ትምህርቲ እዩ ተኻይዱ።

ኣብ መዛዘሚ ናይቲ ዕለት፡ ሓላፊ ጨንፈር ሚኒስትሪ ትምህርቲ ዞባ ማእከል መምህር በላይ ሃብተጋብር ኣብ ዝቐረቦ ጸብጻብ፡ ኣብዚ ንኣስታት ሸሞንተ ኣዋርሕ ዝጸንሐ ናይ ሎሚ ዓመት ስፖርታዊ ውድድራት፡ ኣብ 11 ዓይነታት ስፖርት 107 መባእታ፣ 50 ማእከላይ ደረጃ፣ 22 ከኣ ካልኣይ ደረጃ ብድምር 179 ኣብያተ ትምህርቲ ክሳተፋ እንከለዋ፣ 13,600

መደብ ጸወታ

ፕሪመር ሊግ

ሎሚ

ሰዓት 4፡00 ድ/ቀ

ብረንትፎርድ ምስ ዌስትሃም

ኤቨርተን ምስ ማንቸስተር ሲቲ

ሰዓት 6፡30 ምሸት

ኣርሰናል ምስ ብራይተን

ተመሃሮ ኣብ 864 ጋንታታት ተዘርጊሖም ውድድሮም ከም ዘካየዱ ኣብሪሁ። ኣብዚ ጸወታታት እዚ፡ 182 ደያኑ ከም ዝኣለየዎ ዝሓበረ መምህር በላይ፡ ስፖርት ሃገርና ንምምዕባል ኣብ ኣብያተ-ትምህርቲ ወፍሪ ምግባር እቲ ቀንዕ ሕርያ ምዃኑ ብምሕባር፡ ዝምልከቶም ኣካላት ኣብዚ መዳይ ቀላሕታ ክገብሩ ተማሕጺኑ።

ኣብዚ ክካየድ ዝወርሐ ስፖርታዊ ንጥፈታት ዝተዓወታ ንኡሳን ዞባታትን ኣብያተ-ትምህርትን ምስ እንጠቅስ፣ ኣብ ውድድራት ኩዕሶ እግሪ ደቂ-ኣንስትዮ ክሊ. ዕድመ 10ን 11ን ደብባዊ ምዕራብ - ማሎት ቤት ትምህርቲ ዓዲሰጉዶ 1ይቲ፣ ደብባዊ ምዕራብ ቤት ትምህርቲ ዓወት 2ይቲ፣ በርክ ቤት ትምህርቲ ጸዴ 3ይቲ ክኾና እንከለዋ፣ ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ድማ ሰሜናዊ ምብራቕ ቤት ትምህርቲ ኢራፋይለ 1ይቲ፣ ደብባዊ ምብራቕ ቤት ትምህርቲ ዓወት፣ ሰሜናዊ ምዕራብ ቤት ትምህርቲ ሰውራ ከኣ 2ይትን 3ይትን ኮይነን ተሸሊመን።

ኣብ ማእከላይ ደረጃ ክሊ. ዕድመ 12ን 13ን ደቂ-ኣንስትዮ፡ ቤት ትምህርቲ ባና ካብ ደብባዊ ምብራቕ ክትዕወት እንከላ፣ ኣብያተ ትምህርቲ ዳሊል ካብ ሰሜናዊ ምብራቕ፣ ከምኡ ድማ ሰማቦል ካብ ሰሜናዊ ምዕራብ ከኣ ንዝተረፈ ደረጃታት ዝተዓወታሉ እየን። ኣብ ተመሳሳሊ ክሊ. ዕድም ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ድማ፡ ሰሜናዊ ምብራቕ ብቤት ትምህርቲ ኣል ኣመል ክትዕወት እንከላ፣ ደብባዊ ምብራቕ ብቤት ትምህርቲ ፊንላንድ ሚሲዮን፣ ሰሜናዊ ምዕራብ ድማ ብቤት ትምህርቲ እምባ ጠቓራ ናይ 2ይን 3ይን ደረጃታት ረኺበን።

ኣብ ጸወታ ኩዕሶ መርበብ ደቂ-ኣንስትዮ ዝተረኽበ ወጽኢት ምስ እንምልከት፣ ሰሜናዊ ምብራቕ ብቤት ትምህርቲ ኣዱሊስ ክትዕወትእንከላ፣ ጋሽ ኣፍሓ. ብቤት ትምህርቲ ሕምበርቲ፣ ሰሜናዊ ምዕራብ ድማ ብቤት ትምህርቲ ባሕቲ መስከረም ናይ 2ይን 3ይን ደረጃታት ሓዚን ውድድረን ፈጺመን። ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ፣ ሰሜናዊ ምዕራብ ብቤት ትምህርቲ ባሕቲ መስከረም እንክትዕወት፣ ደብባዊ ምዕራብ ሰማቦል 2ይቲ፣ ጋሽ ኣፍሓ. ዓዲ-ጓዕዳድ ከኣ 3ይ ደረጃ ሒዛ ንውድድራ ፈጺማ።

ኣብ ጸወታት ኩዕሶ ሰከይት፣ ደቂ-ኣንስትዮ ማእከላይ ደረጃ ዝተረኽበ ወጽኢት እዚ ዝስዕብ'ዩ። ሰሜናዊ ምዕራብ ብቤት ትምህርቲ ባሕቲ መስከረም ነዚ ውድድራት ክትዕወተሉ ኣንከላ፣ ደብባዊ ምብራቕ ብቤት ትምህርቲ ዓወት፣ ደብባዊ ምዕራብ ከኣ፡ ብቤት ትምህርቲ ሓድነት ናይ 2ይን 3ይን ደረጃታት ሓዚን። ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ፣ ደብባዊ ምብራቕ ብቤት ትምህርቲ ዓወት ክትዕወት እንከላ፣ ሰሜናዊ ምዕራብ ብቤት ትምህርቲ ባሕቲ መስከረም 2ይቲ፣ ሰሜናዊ ምብራቕ ድማ ብቤት ትምህርቲ ኣል ኣመል 3ይቲ ኮይነን ውድድረን ፈጺመን።

ኣብ ያታዊ ስፖርት ጸወታ ተወሰዮ፡ ኣብ ናይ መባእታ ደብባዊ ምዕራብ ክዕትዕወት እንከላ፣ ጋሽ ኣፍሓን በርክን ከኣ 2ይን 3ይን ደረጃታት ሓዚን ውድድረን ዝፈጸማ እየን። ኣብ ውድድር ፍትሊ. ድማ፡ ድያና ኣሰፋው ካብ ዓዲ ቀ ቀዳመይቲ ኮይና ተዓዊታ። ኢልያና ቢንያም ካብ ኢራፋይለ ናይ ካልኣይ ደረጃ ክትሕዝ እንከላ፡ 3ይቲ ድማ ሂያብኤል መለስ ኮይና ውድድራ ፈጺማ።

ኣብ ኩዕሶ እግሪ 2ይ ደረጃ ክሊ. ዕድመ 14ን 15ን ደቂ-ኣንስትዮ ኣብያተ ትምህርቲ እምባዛራ፣ ቀይሕ ባሕርን ኢብራሂም ሱልጣንን ብቐደም ተኸተል ካብ ቀዳማይ ክሳብ ሳልሳይ ኮይነን ክወድኣ እንከለዋ፡ ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ድማ ኣስመራ ሓፈሻዊ፣ ባርካን ቀይሕ ባሕርን ብቐደም ተኸተል

ዕወታት ኮይነን ኣለዋ።

ኣብ ናይ ክሊ. ዕድመ 16 ዓመትን ልዕሊኡን ኣብ ናይ ደቂ ኣንስትዮ፡ ቤ/ት ባርካ ሻምፕዮን ክትከውን እንከላ፣ ኣብያተ ትምህርቲ ኣስመራ ሓፈሻውን ጼዕዳ ክርስትያንን ከኣ 2ይትን 3ይትን ኮይነን ውድድረን ፈጺመን። ኣብ ናይ ደቂ ተባዕትዮ፣ ሓርነት፣ ኣስመራ ሓፈሻውን ኢብራሂም ሱልጣንን ብቐደም ተኸተል ቀዳሞት ሰለስተ ዕወታት ጋንታታት እየን።

ኣብ ጸወታ ኩዕሶ መርበብ 2ይ ደረጃ፣ ኣብ ናይ ደቂ-ኣንስትዮ፡ ኣስመራ ሓፈሻዊ ዕወትቲ ክትከውን እንከላ፣ ኣብያተ ትምህርቲ ደምባ ሰማቦልን ሓርነትን ከኣ ተኸቲለናኣ ንውድድረን ፈጺመን። ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ድማ ቀይሕ ባሕሪ ዕወትቲ ክትከውን እንከላ፡ ሓርነትን ማይ ኣፍሕንን ናይ 2ይን 3ይን ደረጃታት ሓዚን ውድድረን ፈጺመን።

ኣብ ጸወታ ኩዕሶ ሰከይት ደቂ-ኣንስትዮ ምስ እንምልከት፡ ባርካ ሻምፕዮን ክትከውን እንከላ፡ ሰሜኢታትን ደንደንን ከኣ ተኸቲለናኣ ውድድረን ፈጺመን። ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ፡ ባርካ ሕልፊ ካልኣት ጸብለል ኢላ ኣብ ቀድሚት ክትሰርዕ እንከላ፡ ኣብያተ ትምህርቲ ሰሜኢታትን ልምዓትን ከኣ፡ ናይ 2ይን 3ይን ደረጃታት ሓዚን ንውድድረን ፈጺመን።

ኣብ ጸወታ ኩዕሶ ኢድ ደቂ-ኣንስትዮ፡ ቀይሕ ባሕሪ ቀዳመይቲ፡ ባርካን ኣስመራ ሓፈሻውን ከኣ 2ይን 3ይን ደረጃታት ሓዚን። ኣብ ተመሳሳሊ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ውድድር - ባርካ፣ ደምባ ሰማቦልን ኣስመራ ሓፈሻውን ብቐደም ተኸተል ተሸሊሞም ኮይነን።

ኣብ ውድድራት ኣትሌቲክስ መባእታን ማእከላይን ደረጃታት ደቂ ኣንስትዮ፡ ንኡስ ዞባ ደቡባዊ ምዕራብ ክትዕወት እንከላ፣ ደቡባዊ ምብራቕን ጋሽ ኣፍሕን ተኸቲለናኣ ንውድድረን ፈጺመን። ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ደቡባዊ ምዕራብ እያ ዕወትቲ ኮይና። ጋሽ ኣፍሕን ደቡባዊ ምብራቕን ከኣ 2ይን 3ይን ደረጃታት ሓዚን ውድድረን ፈጺመን። ኣብ ናይ 2ይ ደረጃ ኣብያተ ትምህርቲ ባርካ፣ ቀይሕ ባሕርን ርእሲ ዓደን ብናይ ደቂ-ኣንስትዮ ዝተዓወታ ክኾና እንከለዋ፡ ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ድማ፡ ጼዕዳ ክርስትያን፣ ሰሜኢታትን ሓላይን ዕወታት ዝኾና ኣብያተ ትምህርቲ እየን።

ኣብ ውድድራት ቅድድም ብሽክለታ ማእከላይ ደረጃ ማውንቴን ባይክ ደቂ ኣንስትዮ፣ ንኡስ ዞባ በርክ ክትዕወት እንከላ፣ ሰሜናዊ ምብራቕን ደቡባዊ ምብራቕን ተኸቲለናኣ ንውድድረን ዝፈጸማ እየን። ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ድማ፡ ደቡባዊ ምብራቕ፣ ደቡባዊ ምዕራብን ሰሜናዊ ምዕራብን ብቐደም ተኸተል ዕወታት ኮይነን ኣለዋ። ኣብ 2ይ ደረጃ ዕወታት ዝኾና ኣብያተ ትምህርቲ - ኣብ ናይ ደቂ ኣንስትዮ፣ ቤት ትምህርቲ ጼዕዳ ክርስትያ፡ ቀይሕ ባሕርን ደንደንን ቀዳሞት ሰለስተ ጋንታታት ክኾና እንከለዋ፡ ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ትሕቲ 16 ዓመት ከኣ፡ ቀይሕ ባሕሪ፡ ኢሳቕ ተወልደመድህንን ሰሜኢታትን እየን ኣብ ቀድሚት ተሰሪዐን።

ኣብ ናይ ልዕሊ. 16 ዓመት ደቂ-ተባዕትዮ፣ ሓላይ ክትዕወት እንከላ፣ ርእሲ. ዓደን ቀይሕ ባሕርን ከኣ 2ይን 3ይን ደረጃታት ሓዚን ውድድረን ፈጺመን። ብሓፈሻ 2ይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ባርካ - ብናይ 2ይ ደረጃ ኣብያተ ትምህርቲ ጉብለል ክትከውን እንከላ፣ ብሓፈሻ ኣብዚ ናይ 8 ኣዋርሕ ስፖርታዊ ውድድር ድማ - ንኡስ ዞባ ደቡባዊ ምብራቕ ሎሚ ዓመት ኣከታቲላ ን6ይ ግዜ ጉብለል ስፖርታዊ ውድድራት ኣብያተ-ትምህርቲ ዞባ ማእከል ዓመት ትምህርቲ 2022/2023 ኮይና ዓባይ ዋንጫ ተሸሊማ።

ዕወታት ኣብያተ-ትምህርቲ፡ ዝተዳለወለን ሽልማት ካብ ኢድ ኣመሓዳሪ ዞባ ማእከል ኣቶ ፍስሃየ ሃይለን ካልኦት ናይ ክብሪ ዕዱማትን ተቐቢለን።

ኣብቲ ዕለት ዝተፈላለየ ስነጥበባዊ ፍርያት ክቐርብ እንከሎ፣ ጉጅለ ባህሊ. ሜሪስ ድማ - ኑቲ ዕለት ዘድምቐ ምርኢት ኣቕሪባ።

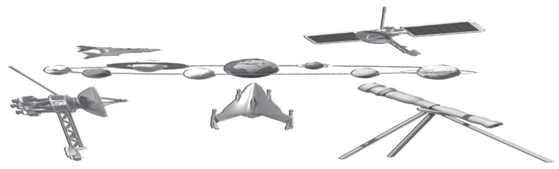

ዳህሳስን ምርምርን

ዮርዳኖስ ጸጋይ

ንነዊሕ ሰዓታት ቀምታ ምውሳድ፡ ኣሉታዊ ሳዕቤን ከምዘኸትል ተገሊጹ

ብኣሊታት ሱድቃስ ኣብ ዝተኻየደ ትዕዝብታዊ መጽናዕቲ፡ ኣብ ግዜ ቀትሪ ንነውሕ ዝበለ ሰዓታት ቀም ዘብሉ ሰባት፡ ካብቶም ንውሑድ ደቓይቕ ቀም ዘብሉ፡ ዝለዓለ ክብደት ኣካላት ክህልዎም ከሎ፡ ብሜታቦላዊ ሕማማት ናይ ምጥቃዕ ተኽእሎም እውን ብማዕሉ ዝለዓለ ምኻኑ ተሓቢሩ።

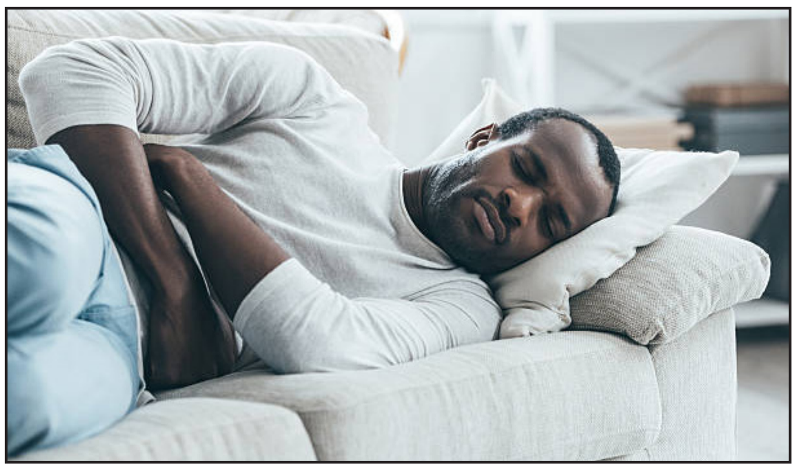

ድሕሪ ምሳሕ ዝፍጸም ሓጺር ድቃስ ብብርክት ዝበሉ ክፋል ህዝቢ ዓለም ዝዘውተር ልምዲ ኮይኑ፡ ዝተፈላለየ ሃገራት መዲተራንያን እውን ዚ ጸቡቕ ልምዲ ከም ክፋል ባህሊ ኣተኣታትየን ብሰፊሑ ኣብ ግብሪ ከውዕልኦ ይርኣያ እየን። ኣቐዲሞም ኣብ ዝተኻየዱ መጽናዕትታት ከኣ ኣብ ግዜ ቀትሪ ቀም ምባል ንንጥፈታት ሓንጎል ከምዘበራትዖን ተዳኺሙ ንዝወዓለ ኣካላት ከምዘሐድሶን እዩ ክሕበር ጸኒሑ። ኣብዚ ናይ ሕጂ መጽናዕቲ ግን፡ እቲ ናይ ቀምታ ሰዓታት ምስ ዝነውሕ ኣብ ጥዕና ኣሉታዊ ሳዕቤናት ከምዝለዎ፡ እዞም ተመራመርቲ ኣረዲኦም ኣለው።

እቲ መጽናዕቲ ኣብ ልዕሊ 3 ሽሕ ተሳተፍቲ እዩ ተኻይዱ። እቶም ኣብ መዓልቲ ንልዕሊ 30 ደቓይቕ ቀም ዘብሉ ሰባት፡ ካብቶም 30 ደቓይቕን ትሕቲኡን ዝድቅሱ ተሳተፍቲ፡ ዝለዓለ ክብደት ኣካላትን ዓቐን ጸቕጢ ደምን ክህልዎም ከሎ፡ ብሕማማት ልብን ሽኮርን ናይ ምጥቃዕ ተኽእሎኦም ድማ ብማዕሉ ዝለዓለ ኮይኑ ከምዝረኸብዎ ሓቢሮም። ንሳቶም ወሲኾም፡ ኣብ ግዜ ቀትሪ ጠቕለልካ ቀም ካብ ዚይምባል፡ ንውሑድ ደቓይቕ እውን እንተኾነ ምድቃስ፡ ብጸቕጢ ደም ናይ ምጥቃዕ ተኽእሎ ከምዘትሕቶ ኣስዊቦም ሓቢሮም ኣለው።

ኣብ'ቲ መጽናዕቲ ዝተሳተፈት ዶ/ር ማርታ ጋራውለት፡ ናይ ግዜ ቀትሪ ዝግበር ሓጺር ድቃስ ኣብ ጥዕና ዘህልዎ ኣበርክቶ፡ ብንውሓት ደቓይቕ፡ ኣገባብ ኣደቓቕሳ፡ እትድቅሰሉ ቦታን ካልኦት ረቛሒታትን ከምዝጽሎ ኣዚራ ኣሉ። ኣብ መወዳእታ፡ ንውሑዳት ደቓይቕ ቀም ምባል ንገዛእ ርእሱ ጥዕናዊ ጥቕምታት ዘለዎን ብመዳይ ኣድማዕነት ኣብ ስራሕ ድማ እወታዊ ረብሓ ዘርክቦን ስለዝኾነ፡ እቶም ኣብ ግዜ ቐትሪ ከም'ዚ ሕጂ ዝተጠቕሰ ተመሳሳሊ ኣገባብ ኣደቓቕሳ ዘዘውትሩ ዝበሩ ሰባት ነቲ ልምዶም ክቕጽልዎ፡ እቶም ዝተፈልየ ንውሓት ሰዓታት ዝድቅሱ ዝበሩ ከኣ ንሰዓታት ድቃሶም ዳግመ ግምት ክገብሩሉ፡ እቶም ተመራመርቲ ተማሕጺኖም።

"ፕላኔት፡ ብኮኾብ ክትውሓጥ ንመጀመርያ እዋን ተዓዚብና" ክኢላታት ጠፈር

ክኢላታት መደበር ምርምር ጠፈር ኣመሪካ - ናሳ፡ ምልእቲ ፕላኔት ብዘኣረጀት ኮኾብ ክትውሓጥ፡ ንመጀመርያ እዋን ብዓይኖም ክዕዘቡ ከምዝኸኣሉ ሓቢሮም።

ንሳቶም ዚ ኣገራሚ ትዕዝብቲ ኣመልኪቶም፡ እዛ ካብ መሬት ከባቢ 12 ሽሕ ዓመታት ብርሃን ርሒቓ እትርከብ ዚ ኣገራሚ ፍጻመ ዘፍደደት ኮኾብ፡ ነቲ ኣብ ውሽጣ ዝበረ ነዳዲ ብምኽንያት እርጋን ምስ ተወድኦ፡ ዕበየታ እናወሰኸ ከምዝኸደ ገሊጾም። ኣስዒቦም፡ እታ ዕበየታ እናሰፍሐ ዝኸደት ኮኾብ፡ ምስ'ተን ኣብ'ቲ ኣከባቢ ዝበራ ፕላኔታት ዝፈላለየን ግፍሒ እናጸበበቶ ምኻዱ ከም መቐጸልታኡ ከኣ ነታ ኣብ ጥቓኣ ዝበረት ክንዲ ፕላኔት ጁፒተር ዕበየት ዝበራ ፕላኔት፡ ምሉእ ብምሉእ ከምዘውሓጠታ ኣብሪሆም። ይኹን'ምበር እዛ ንኸትመውት 100 ሽሕ ዓመታት ጥራይ ተሪፉዋ ዘሎ ኮኾብ፡ ድሕሪ እቲ ፍጻመ ዕበየታ ናብ ንቡር ከምዘተመልሰ እቶም ተመራመርቲ ትዕዝብቶም ገሊጾም ኣለው።

ቅድሚ ሕጂ ክኢላታት ስነጠፈር ኣብ ህዋ ኣብ ዘፍደድዎ መጽናዕቲ፡ ፕላኔታት ከምዝውሓጣ ዝገመትዎም ብርክት ዝበሉ ትሑት ዋዒ ዘለዎምም ዝኣረገ ቀያሕቲ ዓርሞሸሽ ከዋኽብቲ (red giant) ክዕዘቡ ክኢሎም እዮም። እንተኾነ ግን ተርእዮ ክሰብ ሕጂ ሓቅነቱ ብምርትዖ ከረጋግጽዎ ከምዘይከኣሉ፡ እዚ ናይ ሕጂ ፍጻመ ግና ነቲ ብኸዋኽብቲ ዝፍጸም ፕላኔታት ናይ ምውሓጥ ኣገራሚ መስርሕ ብምብእ ክየገዝቡ ኣኽኢልዎም ከምዘርከበ ወሲኾም ገሊጾም።

ዚ ZTFSLRN-2020 ዝብል ስም ተዋሂብዎ ዘሎ ዓቢ ኢጋጥሚ፡ ኣብ መሬት ብዘርከቡ ዝተረቕቑ መርኣዩ መሳርሒታትን ዋዝት ናሳ ዝኾነት መጽርጽር ጠፈርን ተጠቒሞም ክዕዘብዎ ከምዝኸኣሉ እቶም ተመራመርቲ ሓቢሮም ኣለው። ንሳቶም ወሲኾም፡ መብዝሕትኦም ማእከላይ ዕበየት ዘለዎም ከዋኽብቲ ምስ ምንዋሕ ግዜ ናብ ቀያሕቲ ዓርሞሸሽ ከዋኽብቲ ከምዝምዕበሉ ድማ ኣዘኪሮም። እዛ ብርሃን እትህበና ጸሓይ ከይተረፈት፡ ድሕሪ ሓሙሽተ ቢልዮን ዓመታት፡ ናብ ቀያሕ ዓርሞሸሽ ኮኾብ ተለዊጣ፡ ንፕላኔታት ሜርኩርን ቬኑስን ክትውሕጠን ከምእትኽእል፤ መሬት'ውን እንተኾነ ተመሳሳሊ ዕጫ ከጋጥማ ተኽእሎታት

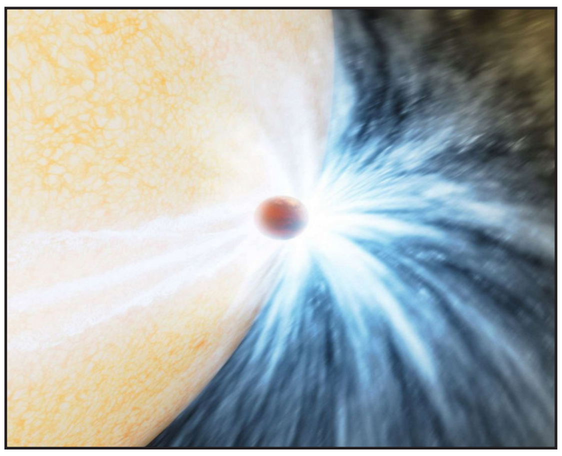

ከምዘሎ፡ እቶም ተመራመርቲ ግምታቶም ሂቦም።

70 ሚእታዊት መበገሲ ሕማም ሽኮር ጉድለት ጥዑይ ኣመጋግባ ምኻኑ ተፈሊጡ

ብተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ታፍት - ኣመሪካ ኣብ ዝተኻየደ መጽናዕቲ፡ 70 ሚእታዊት ካብ ጠንቂ ሓማም ካልኣይ ዓይነት ሽኮር፡ ድኽመት ኣመራርጻ ዝተመጣጠነ መግቢ ምኻኑ ክፍለጥ ተኻኢሉ።

እቲ መጽናዕቲ ኣብ ጠንቂ ሕማም ካልኣይ ዓይነት ሽኮር ኣመልኪቱ ንዊሕ ዓመታት ኣብ ዝተኻየደ መጽናዕታዊ ምርምር ተመርኩሱ እዩ ተሰላሲሉ። ኣብ'ቲ እኩብ ወጽኢት ድማ፡ ኣእካል ዘለዎም መግብታት ዘይምዝውታር፡ ወጽኢት ዝተጻረየ ስርናይ ዝኾኑ መግብታትን ዝተማስርሐ ስጋን ብብዝሒ ምውሳድ፡ እቶም ቀንዲ ጠንቅታት እዚ ሕማም ምኻኖም እቶም ተመራመርቲ ኣዘኻኺሮም ኣለው። ብተወሳኺ፡ ስታርች ዘለዎም ኣሕምልቲ ዘይምዝውታር፡ ብብዝሒ ጸማቑ ፍሩታታት ምስታይ፡ ከምኡ'ውን እኹል ዓቐን ፍረታትን ጥረታትን ዘይምውሳድ፡ ገለ ካብ'ቶም ዚ ሕማም ብማዕሉ ከቃልዑ ዝኽእሉ ልምድታት ምኻኖም ኣስዒቦም ኣዘኻኺሮም ኣለው።

ንሕማም ካልኣይ ዓይነት ሽኮር ኣመልኪቱ ካብ 1990 ክሳብ 2018 ኣብ 184 ሃገራት ኣብ ዝተኻየደ መጽናዕቲ፡ ብሰንኪ ምዕባለ እናሳዕረረ ዝኸይድ ዘሎ ዘይውድዓዩ ኣገባብ ኣመጋግባ፡ ንደረጃ ዕበየት እዚ ሕማም ኣብ ጸጸባሕ እናኣዛየዶ ይመጽእ ከምዘሎ'ዩ ጸብጻብት ዝሕብሩ። ኣብ'ቲ መጽናዕታዊ ጸብጻብ፡ ህላወ እዚ ሕማም ካብ ኣብ ደቂ-ኣንስትዮ ኣብ ደቂ-ተባዕትዮ ክዛየድ ከሎ፡ ካብ ኣብ ዓበይቲ ሰባት ኣብ ንኣሽቱ፡ ካብ ኣብ ገጠራት ዝነብሩ ከኣ ብዝያዳ ኣብ'ቶም ኣብ ከተማታት ዝነብሩ ሰባት ከምዝርኣ'ዩ ክልለ ተኻኢሉ ዘሎ።

ኣብ መወዳእታ ከኣ እዚ መጽናዕታዊ ርኽበት እዚ ኣብ ምፍኳስ ናይ'ቲ ጾር ውልቀሰባት፡ ስድራቤታትን መደበር ጥዕናን ዝኾነ ሕማም ካልኣይ ዓይነት ሽኮር፡ ኣበርክቶ ከይሃለዎ ከምዘይተርፍ ገሊጾም።

ካብ ዕንጨይቲ ትራንዚስተር ተሰሪሑ

ኣብ ሃገረ ሽወደን ዝርከቡ ተመራመርቲ፡ ዕንጨይትን ፕላስቲክን ተጠቒሞም ትራንዚስተር ክሰርሑ ከምዝኸኣሉ ሓቢሮም።

ትራንዚስተር፡ ሓደ ካብ'ቶም ኣብ ታሪኽ ወዲሰብ ቅድሚ ከባቢ ሓደ ዘመን ዝተማህዙ ኣገደስቲ ምህዞታት ቴሌፎንን ብሸክሊታን እዩ። እዚ ዋሕዚ ኤሌክትሪክ ንምቁጽጻር ዘኽእል መሳርሒ፡ ኣብ ዘመናዊ ኤሌክትሮኒካዊ መሳርሒታት ኣጉዳሲ ተራ እዩ ዝጻወት ዘሎ።

እቶም ዚ ትራንዚስተር ክሰርሑ ክኢሎም ዘለው ተመራመርቲ፡ 'ባልሳ' ካብ ዝበሃል ትሮፒካዊ ገረብ ከምዝሰንዓዎ'የም ዘረድኡ። እዚ ናይ ምስራሕ ብቕዓቱ ትሕቲ ዝበለን ዝዒፍ ዕበየት ዘውንን ምኻኑ ዝገለጹ ዘሎ ትራንዚስተር፡ ከም ካልኦት ትራንዚስተራት ብዘይጸገም ንዊሕ እዋን ዋሕዚ ኤሌክትሪክ ክቆጻጸር ከምዘኽእል እዩ ስራሕቱ ዝገልጹ። ቅድሚ ሕጂ ዋላ'ኳ ካብ ዕንጨይቲ ትራንዚስተር ክስራሕ ተኻኢሉ እንተነበረ፡ ከም'ዛ ናይ ሕጂ ብዘይዝኾነ ጸገም ንዝተናወሐ እዋን ክትዓዪ ስለዘይከኣለት ግን፡ ንምምዕባላ ዝተኻየደ ፈተነ ከምዝተቋረጸ ይሕብር።

ንሳቶም ኣስዒቦም፡ እዚም ዘለው ብልጫታትን ድኽመታትን ናይ'ዚ ሓድሽ መቆጻጸሪ ዋሕዚ ኤሌክትሪክ፡ ኣብ መጻኢ ንኽምዕበል ልዑል ብቕዓት ከምዘለዎ ዘርእዩ ምኻኖም ኣብ መወዳእታ ገሊጾም።

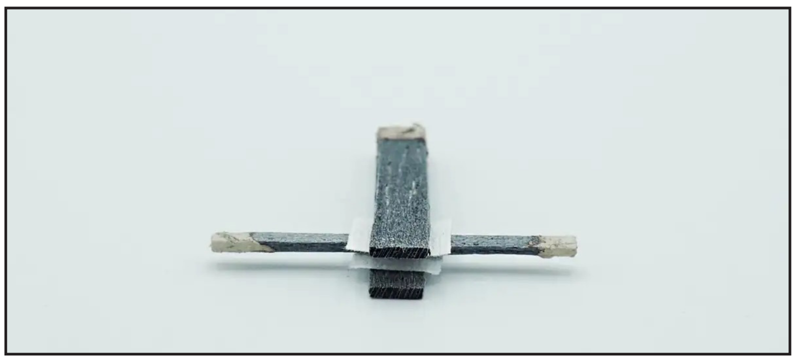

ኣብ ማህጸን፡ ዕዉት መብጣሕቲ ሓንጎል ናጽላ ተኻዪዱ

ኣብ ኣመሪካ ዝርከቡ ክኢላታት መብጣሕቲ፡ ኣብ ማህጸን ንእትርከብ ናጽላ ዕዉት መብጣሕቲ ሓንጎል ከካይዱላ ከምዝኸኣሉ ሓቢሮም።

እቲ መብጣሕቲ፡ ብጸገማት ሻንብቆታት ደም ሓንጎል ዝኸሰት ሓደገኛ ኩነት ኣብ ዘለዋ 34 ሰሙናትን 2 መዓልታትን ዝቖጸረት ገይና ኣብ ማህጸን ኣደኣ እትርከብ ናጽላ እዩ ተኻይዱ። እዚ ብዓይነቱ ናይ መጀመርያ ዝኾነ መብጣሕቲ፡ ነቲ ብጸገም ሻንብቆታት ደም ናይ ሓንጎል ኣብ'ታ ናጽላ ድሕሪ ምውላዳ ክስዕብ ዝኽእል መጉዳእቲ ሓንጎል፡ ስንክልናን ሞት ኣብ ንኡስ ዕድመን ንምውጋድ ዓሊሞም ከምዝተፈደዶ እዮም ዝሕብሩ።

ኣብ'ዚ ዕዉት መብጣሕቲ፡ ብርክት ዝበሉ ክኢላታት ዝተሳተፉ ኮይኖም ብዓይነቱ ዝማዕበለ መሳርሒ ከምዝተጠቕሙ እውን ይገልጹ። እዚ መብጣሕቲ ዝተኻየደላ ናጽላ እውን ኣብ'ዚ ሕጂ እዋን ካብ እትውለድ ሰሙናት ኣቑጺራ ኣብ ጸቡቕ ኩነታት ጥዕና ከምእትርከብ እዮም ወሲኾም ዝሕብሩ።

እዚ ተሰሩ ተርኺብዎ ዘሎ መብጣሕቲ፡ ነቶም ገይና ምስ ዘይተወልዱ ህጻናት ሓብሮም ዝፍጠሩ ጸገማት ጥዕና፡ ከይማዕበሉ ከለው ብኣጋኦም ንምውጋድ ከምዘኽእሎም ኣብሪሆም። እዚ ድማ፡ ነቲ ድሒሩ ኣብ'ቶም ህጻናትን ወለድን ክስዕብ ዝኽእል ኣደራዕ ከውገድ ከምዝኽእል ገሊጾም። እዚ ሕክምናዊ ፈተነ እዚ ን20 ተመሳሳሊ ጸገም ዘለዎም ኣብ ማህጸን ኣደታቶም ዝርከቡ ናጽላታት ክፍደለም ምኻኑ ተሓቢሩ ኣሎ።

ተረኛ ፋርማሲ
ፋርማሲ ሚለንዩም
ፋርማሲ ሓምሴን
ፋርማሲ ኣሸሓእ

ዕለት
14/05/2023
ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ

ጎደና
ጎደና ባሕሪ ባሩ 191፡ ቁ.ገዛ 8 ማይ ጭሆት ትሕቲ መስጊድ
ጎደና ሓምሴን - 176 ቁ.1፡ ከባቢ ሲዳው
ጎደና ከልዓውታ ቁ.57 ኣኽርያ ከባቢ እንዳ ዒሊ በሽት
ቁ.ቴሌፎን 127565

ቁ.ስልኪ
07153448
120205
07157709